

HRVATSKA KONTROLA
ZRAČNE PLOVIDBE

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI **2020.**

HRVATSKA KONTROLA
ZRAČNE PLOVIDBE

Sadržaj

1. Općenito

Riječ direktora

O izvješću

- 1.1. O nama
- 1.2. Održivost i povezanost sa strateškim ciljevima
- 1.3. Vizija, misija i organizacijske vrijednosti
- 1.4. Međunarodni i nacionalni povijesni razvoj
- 1.5. Poslovanje u krizi
- 1.6. Upravljačka struktura
- 1.7. Prometni pokazatelji u 2020.
- 1.8. Korporativno upravljanje rizicima
- 1.9. Sustavi upravljanja
- 1.10. Materijalni aspekti poslovanja na održivi razvoj
- 1.11. Suradnja s dionicima
- 1.12. Događanja
- 1.13. Priznanja

2. Ekonomска kategorija

- 2.1. Ekonomski vrijednost
- 2.2. Ključni pokazatelji poslovanja

2.3. Međunarodna suradnja

2.4. HKZP-ovi projekti u 2020.

2.5. Projekti sufinancirani iz EU fondova

3. Okolišna kategorija

- 3.1. Održivo upravljanje okolišem
- 3.2. Važnost ublažavanja emisija stakleničkih plinova
- 3.3. Pokazatelji uspješnosti upravljanja energijom i ulaganje u obnovljive izvore

4. Društvena kategorija

- 4.1. Status zaposlenika
- 4.2. Osposobljavanje zaposlenika
- 4.3. Tečajevi za druge pravne osobe
- 4.4. Etika u poslovanju
- 4.5. Zaštita zdravlja i sigurnost na radu

Stručno mišljenje o Izvješću o održivosti HKZP-a za 2020.

Kratice

GRI indeks

Riječ direktora

2020. - najizazovnija godina u našoj povijesti

Po četvrti put imam čast i zadovoljstvo predstaviti vam Izvješće o održivom poslovanju Hrvatske kontrole zračne plovidbe za 2020. koje je u cijelosti bilo obilježeno pandemijom bolesti COVID-19. Ona je uzrokovala globalnu krizu koja je najteže pogodila zrakoplovnu industriju, što je zbog zatvaranja državnih granica i uvođenja brojnih ograničenja vezanih uz putovanja dovelo do strahovitog pada prometa, a time i prihoda.

Povratak na promet iz 2005.

U hrvatskom zračnom prostoru zabilježen je pad od gotovo 58 posto, čime smo se prema broju letova zrakoplova vratile na promet otprije 16 godina, a još teže su bile pogodene ostale članice FAB CE-a. Stoga s pravom možemo reći da je 2020. bila najizazovnija godina u našoj povijesti u kojoj smo poslovanje trebali prilagoditi novonastalim okolnostima.

Prioritet nam je bila zaštita zdravlja naših zaposlenika i neprekidno pružanje usluga u zračnoj plovidbi, na što smo pravovremeno i ciljano odgovorili kroz donošenje brojnih mjera sprečavanja brzog širenja te zarazne bolesti. To je prepoznato i u kriznom razdoblju te nam je dodijeljeno priznanje „Izvršnost u izazovima“ kao kompaniji koja je pokazala kvalitetno upravljanje ljudskim resursima i brigu o zaposlenicima.

Tijekom pandemije uloga naše kompanije bila je neizostavna. Dali smo svoj doprinos u povratku hrvatskih građana u domovinu, a sigurno smo vodili zrakoplove i na dostavi tereta i medicinske opreme te na taj način pomogli u spašavanju ljudskih života. Također, važne su bile i naše aktivnosti nakon potresa koji su prvo u proljeće pogodili Zagreb i okolicu, a potom krajem 2020. Sisačko-moslavačku županiju.

Pritom smo putem AMC portala osigurali zaštićeno područje u zračnom prostoru iznad mjesta pogodjenih potresima, što je omogućilo uporabu bespilotnih sustava za bolji pregled područja i pomoći zemaljskim postrojbama pri spašavanju stanovništva.

Po prvi put samostalno školujemo kontrolore

Iako kriza sama po sebi nosi nepredvidivost i neizvjesnost, drago mi je što smo to razdoblje prepoznali kao priliku za razvoj novih usluga kako bismo osigurali održivost poslovanja. Naše najveće, usudio bih se reći, povijesno postignuće je osposobljavanje kontrolora zračnog prometa po prvi put od početka do kraja u našoj kompaniji. Osim velikih ušteda ostvarenih zbog školovanja vlastitih kandidata koji se do tada provodilo diljem Europe, otvara nam se mogućnost ponude te usluge na inozemnom tržištu.

Nakon što smo se početkom 2020. uspješno certificirali po europskoj regulativi za funkcije upravljanja zračnim prostorom i upravljanja protokom zračnog prometa, u lipnju nam je od Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo stigao i certifikat za osnovno osposobljavanje kontrolora zračnog prometa, a potom u rujnu i za provedbu osposobljavanja za stjecanje ovlaštenja oblasnog kontrolora.

Sve to je rezultat predanog rada stručnjaka u Uredu za osposobljavanje, no i drugih zaposlenika koji su pridonijeli ostvarenju tog strateškog cilja kompanije. Na krilima tog uspjeha u 2021. smo se certificirali i za osposobljavanje toranjskih kontrolora, a nakon niza godina u funkciju je stavljen toranski simulator razvijen u potpunosti vlastitim snagama, čime je taj proces decentraliziran u našu splitsku podružnicu.

Nastavljena strateška ulaganja unatoč krizi

Kako bismo osigurali održivu budućnost kompanije, nastavili smo sa strateškim ulaganjima, a manji dio nekritičnih morali smo odgoditi za bolja vremena. Investicije su i u izvještajnom razdoblju bile usmjerenе u najmoderniju tehnologiju za povećanje učinkovitosti i sigurnosti zračnog prometa te pružanja kvalitetnije usluge zračnim prijevoznicima.

O izvješću

Kroz Udruženje COOPANS, kao vodećeg primjera industrijskog partnerstva u Europi, nastavljena je nadogradnja harmoniziranog sustava za upravljanje zračnim prometom, u što je uloženo najviše sredstava. Od infrastrukturnih projekata u 2020. posebno je važna izgradnja radarske postaje Konavle koja će omogućiti pružanje bolje usluge u južnom sektoru i rekonstrukcija zgrade naše osječke podružnice s kontrolnim tornjem koja je započela nakon 30 godina.

U našim naporima u zaštiti okoliša proveli smo novu organizaciju zračnog prostora i nastavili s implementacijom koncepta zračnog prostora koji se temelji na performansama zrakoplova. No, dobrobiti navedenih aktivnosti zbog krize će biti vidljivi tek u godinama koje slijede.

Zaposlenici - naša najveća vrijednost

Nepredvidiva 2020. godina i krize koje su se dogodile ponovno su pokazale da su ljudi naša najveća vrijednost. Stručno znanje i zalaganje naših zaposlenika, ali i predanost kompaniji u kriznoj situaciji odigrali su pre-sudnu ulogu u osiguravanju kontinuiteta poslovanja i rezultata koje smo postigli.

Prema ekonomskim prognozama, zračni promet će najdulje od svih industrija čekati oporavak koji Eurocontrol predviđa u 2024., no vjerujem da ćemo slijedeći i dalje načela održivog poslovanja spremno to dočekati.

Vlado Bagarić

Direktor Hrvatske kontrole zračne plovidbe

Iзвješće o održivosti 2020. donosi nefinansijske informacije o utjecaju HKZP-a na okoliš, ekonomiju i društvo u cjelini, vodeći se pritom Smjernicama za izvještavanje o održivosti (GRI standardi) za sržnu opciju.

Iзвješće obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2020. i objavljuje se jednom godišnje. Izradilo ga je Povjerenstvo za izradu izvješća o održivosti kojeg čine zaposlenici iz različitih organizacijskih jedinica jer je svrha izvješća prikazati uvid u cijelokupno poslovanje HKZP-a na način dugoročne održivosti. U Izvješću su prikazane informacije o održivom razvoju, zaštiti okoliša, ključnim dionicima poslovanja, ulaganju u ljudske resurse i načinu na koji HKZP njima dugoročno upravlja.

HKZP je zbog svoje djelatnosti strateški važan za RH, pa je Odlukom Vlade svrstan u pravne osobe od posebnog interesa za RH, što je i za poslovodstvo i za zaposlenike posebno velika odgovornost usmjerena na kontinuirani boljšak s naglaskom na društveno odgovornom poslovanju.

Iзвješće za 2020. pregledali su stručnjaci za nefinansijsko izvještavanje Instituta za društveno odgovorno poslovanje (IDOP), a njihovo stručno mišljenje možete pronaći na 66. stranici. Izvješće je pripremljeno u tiskanom i PDF obliku, te objavljeno na javno dostupnim stranicama: <https://www.crocontrol.hr/mediji/publikacije/>

Pozivamo dionike da pročitaju Izvješće te komentare i savjete upute na adresu e-pošte: glasnogovornica@crocontrol.hr

1.1. O nama

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., (HKZP) sa sjedištem u Velikoj Gorici, engleski naziv „Croatian Air Navigation Services, Limited“ ili skraćeno „Croatia Control Ltd“, je trgovačko društvo od posebnog interesa u 100 %-tном vlasništvu Republike Hrvatske.

HKZP pruža sigurne, učinkovite i ekološki prihvatljive usluge u zračnoj plovidbi civilnim i vojnim korisnicima zračnog prostora RH te zračnog prostora koji mu je dodijeljen na upravljanje.

HKZP osigurava visoki stupanj sigurnosti zračnog prometa te razvija i koristi najmoderniju tehnologiju za povećanje učinkovitosti zračnog prometa.

Sukladno pravnom okviru Jedinstvenog europskog neba, HKZP je certificirani pružatelj u zračnoj plovidbi za četiri vrste usluga i dvije funkcije:

- **operativne usluge u zračnom prometu koje obuhvaćaju:** usluge letnih informacija, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge u zračnom prometu i usluge kontrole zračnog prometa
- **usluge komunikacije, navigacije i nadzora koje obuhvaćaju:**
 - usluge komunikacije koje omogućuju komunikacije zemlja-zemlja i zrak-zemlja za potrebe kontrole zračnog prometa
 - usluge navigacije koje omogućuju proslijđivanje informacija zrakoplovima o poziciji i vremenskoj udaljenosti
 - usluge nadzora koje omogućuju utvrđivanje pojedinih pozicija zrakoplova u cilju sigurnog razdvajanja
- **usluge zrakoplovne meteorologije** koje podrazumijevaju upoznavanje s postojećim i očekivanim meteorološkim uvjetima, kao i pružanje ostalih meteoroloških informacija od značaja za sigurno, redovito i nesmetano letenje
- **usluge zrakoplovnog informiranja** koje podrazumijevaju pružanje zrakoplovnih podataka i informacija potrebnih za sigurnost, redovitost i učinkovitost zračne plovidbe.

HKZP je 2. siječnja 2020. dobio svjedodžbu za pružanje dviju funkcija:

- **funkcije upravljanja zračnim prostorom** čiji je cilj postići njegovu najveću moguću učinkovitost uzimajući u obzir potrebe civilnih i vojnih korisnika kako bi se smanjila kašnjenja i prijeđeni put zrakoplova, a time i troškovi goriva te emisije štetnih plinova u okoliš
- **funkcije upravljanja protokom zračnog prometa** u cilju postizanja sigurnog, redovitog i učinkovitog protoka zračnog prometa.

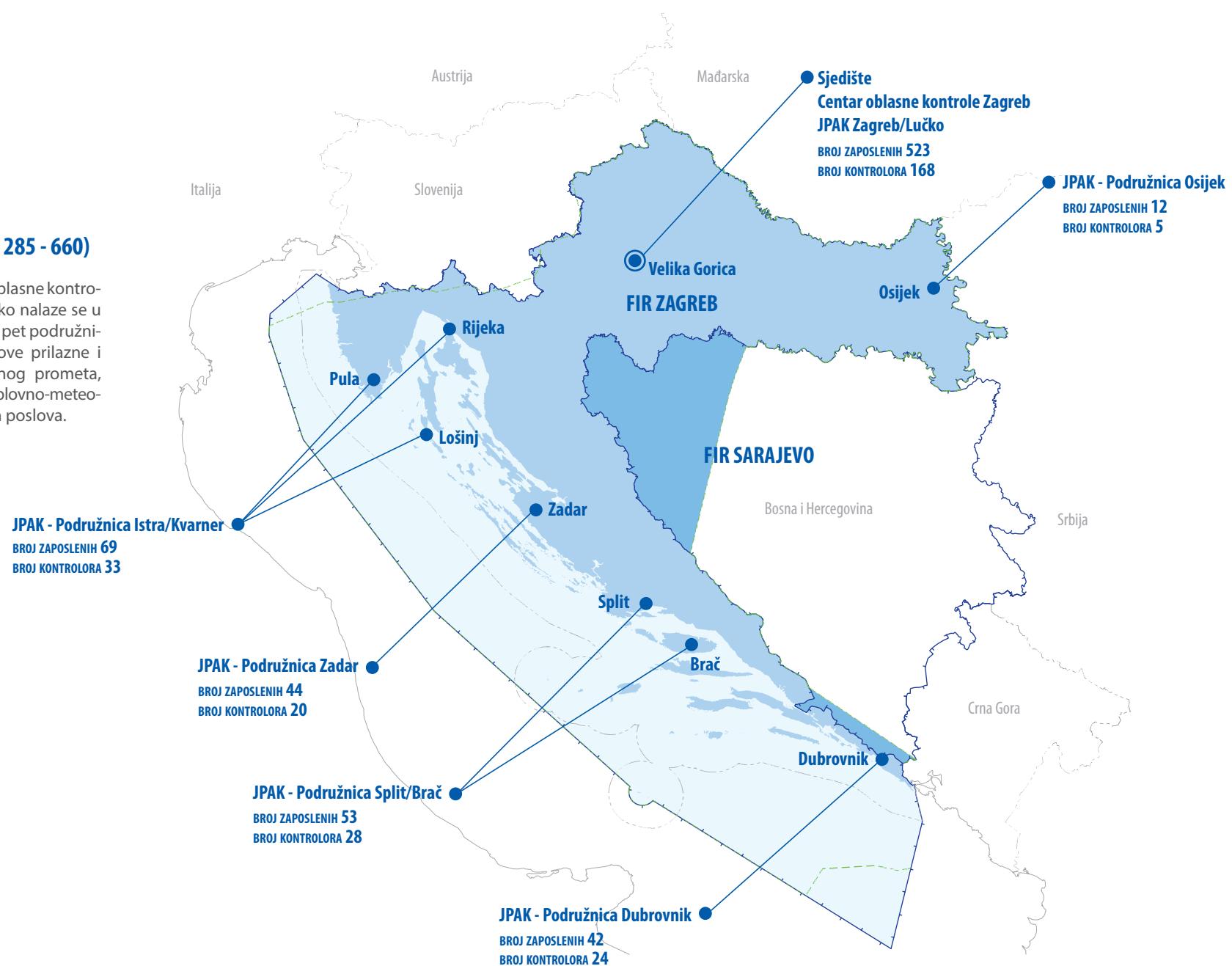
Prema podacima iz publikacije „1000 najvećih“ koju svake godine objavljuje poslovni tjednik Lider, HKZP se već nekoliko godina nalazi među prvih deset domaćih izvoznika. U sektoru prometnih usluga, prema podacima objavljenim u 2020., drži drugo mjesto s gotovo 90 postotkom ostvarenih prihoda u 2019.

Ključni pokazatelji uspjeha

Područje nadležnosti za gornji zračni prostor (FL 285 - 660)

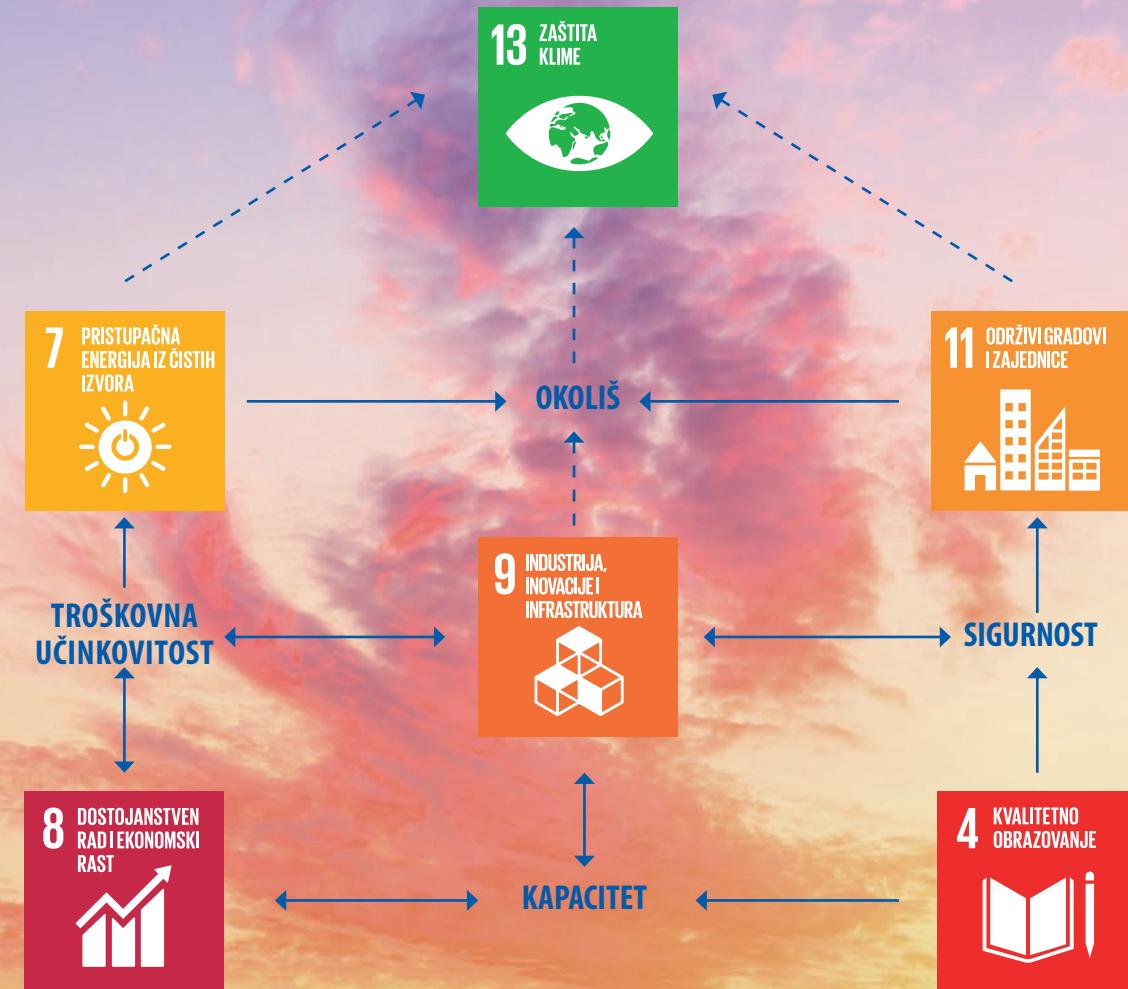
Sjedište kompanije, Centar oblasne kontrole Zagreb i JPAK Zagreb/Lučko nalaze se u Velikoj Gorici, a ustrojeno je i pet podružnica koje su jedinice za poslove prilazne i aerodromske kontrole zračnog prometa, zrakoplovno-tehničkih, zrakoplovno-meteoroloških i finansijsko-pravnih poslova.

1.2. Održivost i povezanost sa strateškim ciljevima

Hrvatska kontrola zračne plovidbe teži ostvarivanju održivosti kroz stabilnost i razvoj. Osiguravajući visoku razinu sigurnosti zračnog prometa, uspješno upravljujući kapacitetom te poslujući s ciljem troškovne učinkovitosti, doprinosi globalnim ciljevima prema prikazanoj infografici i zaštiti okoliša kao četvrtim definiranim ključnim područjem performansi.

→ Neizravan utjecaj
→ Izravan utjecaj

CILJ

Ekonomska uspješnost

Razvoj potrebnih kapaciteta za promet koji se vraća na maksimalne vrijednosti, realizacija strateških investicija i daljnje poboljšanje dostignute razine troškovne učinkovitosti pružanja usluga, sukladno revidiranim ciljevima troškovne učinkovitosti za razdoblje 2020.-2024.

Doprinos ciljevima održivog razvoja:

8 DOSTOJANSTVENI RAD I EKONOMSKI RAST

9 INDUSTRJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

Ključni pokazatelji:

- Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost – **str. 35**
- Finansijski pokazatelji, prihodi i troškovi – **str. 36-37**

CILJ

Okolišna uspješnost

Osigurati vođenje zračnog prometa u cilju poboljšanja učinkovitosti ruta. S obzirom na to, izrađen je plan za osiguravanje kapaciteta, čime će se smanjiti izmjene ruta koje negativno utječu na cilj zaštite okoliša koji je jednak referentnim vrijednostima Upravitelja mreže.

Doprinos ciljevima održivog razvoja:

7 PRISTUPAČNA ENERGIJA IZ ČISTIH IZVORA

11 ODRŽIVI GRADODVORI I ZAJEDNICE

13 ZAŠTITA KLIME

Ključni pokazatelji:

- Smanjenje emisija stakleničkih plinova – **str. 47**
- Praćenje uštede emisija putem slobodnih ruta – **str. 47**
- Potrošnja električne energije – **str. 50**

CILJ

Društvena uspješnost

Održavati i razvijati pozitivno, motivirajuće radno okruženje u kojem svi zaposlenici stječu potrebne kompetencije i vještine. Nadalje, osigurati da se sve usluge pružaju na siguran i učinkovit način, neprekidno i interoperabilno.

Doprinos ciljevima održivog razvoja:

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

8 DOSTOJANSTVENI RAD I EKONOMSKI RAST

Ključni pokazatelji:

- Struktura zaposlenika prema spolu, vrsti zaposlenja (ugovor na određeno/neodređeno) – **str. 53**
- Osposobljavanje zaposlenika – **str. 58-59**

1.3. Vizija, misija i organizacijske vrijednosti

VIZIJA

Želimo biti među vodećim pružateljima usluga u zračnoj plovidbi u središnjoj Europi.

Viziju ćemo ostvariti kroz fleksibilnu organizaciju koja se prilagođava zahtjevima naših korisnika.

MISIJA

Naša je misija pružati sigurne i kvalitetne usluge u zračnoj plovidbi na potpuno zadovoljstvo svojih korisnika i vlasnika.

Misiju ostvarujemo suradnjom s partnerima u europskoj mreži upravljanja zračnim prometom, stvarajući visoko kvalificirane zaposlenike i motivirajuće okruženje.

**Vrijednosti koje njegujemo
čine naš tim uspješnim,
a nas izvrsnim poslodavcem:**

Jamstvo sigurnih i kvalitetnih usluga

Kvalitetne usluge kontrole zračnog prometa znače sigurne i pravovremene letove, zadovoljne putnike, besprijekorno odvijanje svih aktivnosti u zraku. To je jedan od naših najviših prioriteta. U pitanju su prije svega ljudski životi.

Osobna odgovornost

Svako radno mjesto ima svoju ulogu i važnost u organizaciji i potrebno je za kvalitetno funkcioniranje cijele organizacije. Svatko od nas dužan je preuzimati osobnu odgovornost za poslove koje obavlja, kao i za suradnju u svojoj radnoj sredini. Svojim primjerom podržavamo pozitivnu i motivirajuću kulturu te stvaramo ugodnu radnu atmosferu.

Kompetentnost

Neovisno o tome u kojem odjelu radiš i koji ti je naziv radnog mesta, važno je imati i koristiti kompetencije važne za kvalitetno obavljanje svog posla. Možemo biti neozbiljni i ležerni kad se družimo, ali kad je o poslu riječ – biramo kompetentnost.

Izvrsnost

Naš je posao timski sport i potrebbni su nam izvrsni igrači na svim pozicijama. Izvrsni u znanju, u obavljanju posla, u doprinosu razvoju tima i kompanije.

Vodstvo

Kad si na rukovodećoj poziciji, već znaš da je jedan od tvojih glavnih zadataka voditi ljudi, brinuti o svom timu, brinuti da ljudi rastu i razvijaju se. Čak i ako nemaš formalnu voditeljsku ulogu, svojom proaktivnosti i inicijativom povedi i druge članove tima.

Razboritost u odlučivanju

Poslove i postupke temeljimo na logici i razboritom odlučivanju. Ako je potrebno unaprijediti neku proceduru na način da bude praktičnija i više doprinosi dobrom i brzom rješavanju, predloži njezinu izmjenu pridržavajući se uobičajene dobre poslovne komunikacije i postupaka. Radi najbolje kao da radiš za sebe sa željom za postizanje najboljih rezultata, na ispravan način i uz dobru suradnju.

Motiviranost

Puno je toga dobrog kod nas, što će pripomoći tvojoj motivaciji, ali ona ipak ponajprije treba dolaziti od tebe samoga, iz tvoje želje da budeš izvrstan. Probudi svoje najbolje JA! Ne brini, prava motiviranost uvijek se prepozna.

Timski rad

Kod nas radi puno sjajnih ljudi koji su profesionalci u svom poslu i koji odlično surađuju međusobno, sa svim svojim vrlinama i nesavršenostima. Dobar timski rad vraća se na isti način: dobrom suradnjom, atmosferom i zajedničkim uspjehom.

Otvorena komunikacija

Njegujemo otvorenu komunikaciju kad se radi o pozitivnim, ali i manje pozitivnim stvarima. Smatramo da samo tako možemo doći do najboljih rješenja za sve nas. Osim toga, rado međusobno dijelimo znanja i iskustva.

Međusobno uvažavanje

S uvažanjem uključujemo jedni druge, pitamo za mišljenje i kut gledanja. Osim što tako proširujemo svoju perspektivu, dobivamo kvalitetnija rješenja, a sve u pozitivnoj i motivirajućoj atmosferi.

Povjerenje

Važno nam je povjerenje svih naših vanjskih korisnika: putnika u zračnom prometu, posada u zrakoplovima, zračnih prijevoznika, regulatora, ali i onih internih, odnosno svih onih s kojima surađujemo i onih kojima isporučujemo rezultate našeg rada. Isto tako, svatko od nas želi imati povjerenja u svoje kolege da svoj posao rade najbolje moguće i da se možemo osloniti na njihovu stručnost i kolegjalnost.

Empatija

Na poslu smo svakodnevno s kolegama više nego sa svojim obiteljima i važno je da naš odnos i suradnja budu stvarno prava podrška te da imamo razumijevanja jedni za druge. Također, kad nam je teško, da nas kolega (a naročito i šef) razumije, da bude tu za nas. To vrijedi za svakoga.

Društvena odgovornost

Odgovornim i kvalitetnim pružanjem usluga štedimo vrijeme i resurse svojih korisnika i brinemo o njihovim potrebama. Stalnu brigu o okolišu vodimo i kroz poboljšanje postojećih sustava, investiranjem u nove tehnologije i sustave koji se temelje na obnovljivim izvorima energije te korišteći električnu energiju isključivo iz obnovljivih izvora.

Aktivno brinemo o svojoj društvenoj zajednici, pomažemo i donacijama raznim ciljnim skupinama, a posebno smo ponosni na odgovoran odnos i visoku razinu brige za svoje zaposlenike.

Tome u prilog govore i brojne pogodnosti koje ostvarujemo kao članovi tima: od različitih materijalnih nagrada i isplata tijekom godine, preko organiziranih godišnjih sistematskih pregleda, članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu, besplatnog organiziranog autobusnog prijevoza od kuće do posla i brojnih drugih pogodnosti.

1.4. Međunarodni i nacionalni povijesni razvoj

1992.	Donesen Zakon o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o.	1998.	U operativni rad pušten novi Centar oblasne kontrole Zagreb s novim sustavom za upravljanje zračnim prometom	1999.	Potpisan Sporazum o uspostavi FAB CE-a i HKZP postao član COOPANS-a	2005.	HKZP potpisao Povelju prijateljstva projekta „Velika Gorica – Grad zrakoplovstva“ i uveo 24-satni zračni prostor slobodnih ruta na jugoistočnoj osi (SEAFRA)	2009.	Certifikat za pružanje dviju funkcija te za osnovno osposobljavanje kontrolora zračnog prometa i za ovlaštenje oblasna kontrola	2011.	2014.	2016.	2019.	2020.
Osnovana Uprava kontrole letenja u okviru Ministarstva pomorstva, prometa i veza	Registracija Hrvatske kontrole zračne plovidbe kao društva s ograničenom odgovornošću	Certifikat za pružanje četiri vrste usluga u skladu s pravnim okvirom Jedinstvenog europskog neba	Uveden novi sustav za upravljanje zračnim prometom COOPANS i HKZP postao punopravni član CANSO-a	Nova organizacija i unutarnje ustrojstvo HKZP-a te ostvaren rekordni promet od 714 tisuća letova zrakoplova										

Međunarodna zračna luka Franjo Tuđman

1.5. Poslovanje u krizi

Poslovanje u 2020. obilježeno je pandemijom bolesti COVID-19 koja je paralizirala cijeli sektor zračnog prometa, posebice u travnju 2020. nakon potpunog zatvaranja u čitavoj Europi kada je po prvi put u povijesti sav putnički promet prekinut, a zrakoplovi prizemljeni.

Uslijed pandemije direktor HKZP-a kao predsjednik Kriznog stožera 13. ožujka 2020. proglašio je krizu u kompaniji. Uspostavljen je Krizni intervencijski tim s ciljem kontinuiranog praćenja stanja i predlaganja mjera osiguranja funkcionalnosti, neprekidnog djelovanja i isporuke usluga kritične infrastrukture te sprječavanja štetnog djelovanja bolesti COVID-19 na živote i zdravlje zaposlenika.

Kako bi se osigurala održivost poslovanja tražile su se nove prilike. Organizirano je preusmjerenje kontrolora, teorijskih i praktičnih instruktora te ocjenjivača iz operative na druge poslove, prvenstveno na razvoj sustava osposobljavanja kontrolorskog osoblja. Time je ostvaren povjesno postignuće da se prvi put od samostalnosti Republike Hrvatske proces osposobljava kandidata za kontrolore zračnog prometa u cijelosti obavlja u HKZP-u.

S obzirom da se dio osposobljavanja koji se odnosio na stjecanje ovlaštenja do tada provodio u inozemstvu, ostvarene su velike uštede i stvorene nove usluge kojima je otvorena i mogućnost školovanja inozemnih kandidata, odnosno ostvarivanja značajnih prihoda u budućnosti.

Zrakoplovi prizemljeni u zračnim lukama diljem svijeta

1.6. Upravljačka struktura

Upravljačka struktura Hrvatske kontrole zračne plovidbe sastoji se od Uprave, Nadzornog odbora i Skupštine. U skladu sa Statutom, ustrojena su sljedeća tijela Društva:

UPRAVA DRUŠTVA:

- Vlado Bagarić, direktor

NADZORNI ODBOR:

- Dora Matošić – predsjednica
- Vildana Megla – zamjenica predsjednice
- Saša Crnec – član
- Željko Gojko – član

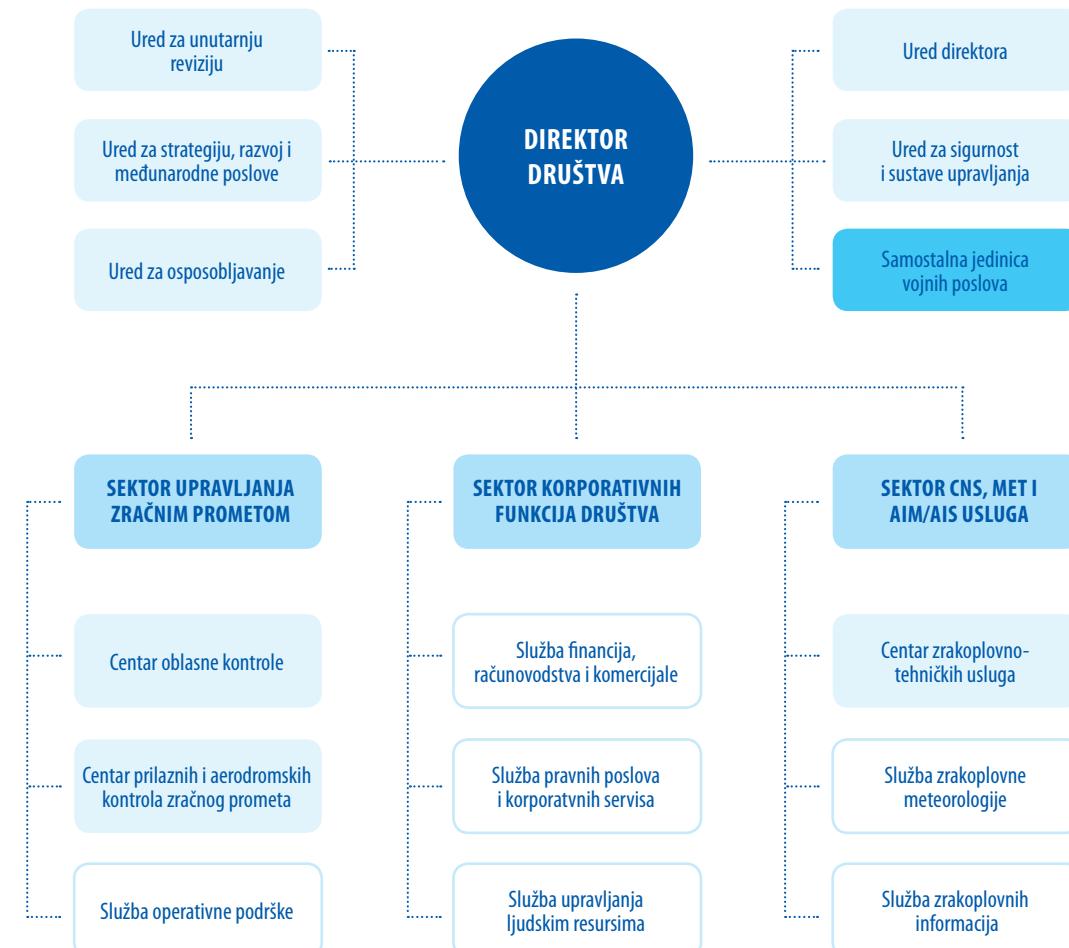
SKUPŠTINA:

- Oleg Butković, ministar mora, prometa i infrastrukture – predsjednik
- dr. sc. Zdravko Marić, ministar finančija – član
- dr. sc. Mario Banožić, ministar obrane – član

Sukladno Zakonu o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, HKZP ima uspostavljen Ured za unutarnju reviziju kao neovisnu organizacijsku jedinicu izravno odgovornu Upravi. Aktivnosti Ureda usmjerene su prema učinkovitom obavljanju revizije sa svrhom pružanja neovisnog i objektivnog stručnog mišljenja i savjeta za unapređenje poslovanja.

Obavljeni revizijski angažmani u 2020. daju objektivno jamstvo da sustav unutarnjih kontrola u HKZP-u funkcioniра na primjeren i zadovoljavajući način, što dodatno potvrđuje i Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2020. dostavljena resornom ministru kojom direktor HKZP-a potvrđuje zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava.

Organizacijska shema

Uprava i izvršni direktori odgovorni za donošenje odluka vezanih uz ekonomске, okolišne i društvene utjecaje kompanije

Vlado Bagarić imenovan je na funkciju direktora Društva 29. rujna 2017., a prema Statutu HKZP-a mandat traje pet godina.

Sukladno Zakonu o osnutku i Statutu HKZP-a, direktor Društva utvrđuje poslovnu politiku, donosi planove, odluke i druge akte sukladno svojim ovlastima, organizira i vodi poslovanje Društva.

Najveće organizacijske jedinice su tri sektora ustrojena prema vrstama usluga, a njima upravljaju i za njihov rad odgovaraju izvršni direktori.

Posebne ustrojstvene jedinice pri Uredu direktora su nezavisni Uredi kojima upravljaju rukovoditelji i Samostalna jedinica vojnih poslova kojoj je na čelu izvršni direktor.

Izvršne direktore imenuje direktor Društva na razdoblje od tri godine koje može biti i dulje.

Nenad Galić, izvršni direktor Sektora upravljanja zračnim prometom (SUZP) od 1. listopada 2019. do 6. srpnja 2020.

Dubravko Meco imenovan je 6. srpnja 2020. na funkciju izvršnog direktora SUZP-a.

SUZP je glavni operativni sektor nadležan za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, a osobito kontrole zračnog prometa, uzbunjivanja, letnih informacija i preduzetnog informiranja u cilju sigurnog, redovitog i nesmetanog odvijanja zračnog prometa.

Alen Sajko imenovan je 1. listopada 2019. na funkciju izvršnog direktora Sektora CNS, MET i AIM/AIS usluga (SCMA).

Taj sektor nadležan je za pružanje usluga komunikacije, navigacije i nadzora (CNS), zrakoplovne meteorologije (MET), zrakoplovnog informiranja (AIM/AIS), razvoj i modernizaciju tehničkih sustava u cilju povećanja sigurnosti zračnog prometa, kao i za projektiranje, izgradnju i nadzor te investicijsko održavanje objekata i pripadajuće infrastrukture.

Nino Karamatić imenovan je 1. listopada 2019. na funkciju izvršnog direktora Sektora korporativnih funkcija Društva (SKFD).

U Sektoru se obavljaju centralizirane funkcije upravljanja svim finansijskim, pravnim i općim poslovima. Također, Sektor ima centralnu ulogu u upravljanju ljudskim resursima.

Nedeljko Zmajić imenovan je 1. listopada 2019. na funkciju izvršnog direktora Samostalne jedinice vojnih poslova, a odgovoran je i za koordinaciju s Ministarstvom obrane iz područja pružanja usluga vojnim zrakoplovima.

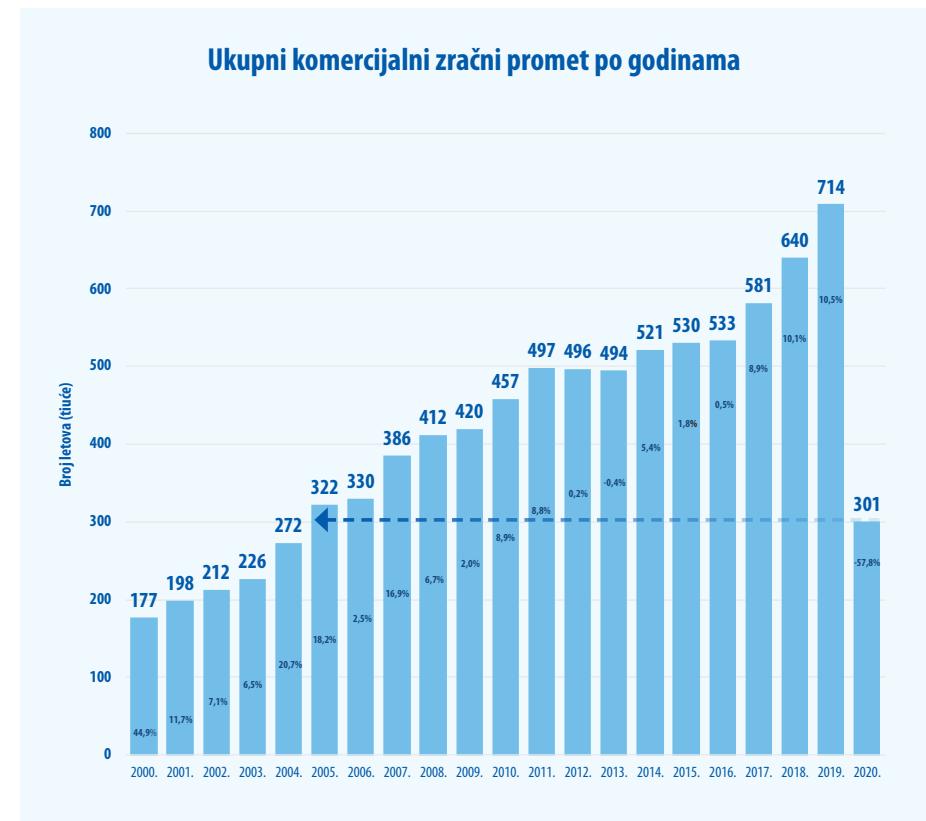
Unutar te jedinice ustrojeni su: Odjel vojnog letenja, AMC odjel (Jedinica za upravljanje zračnim prostorom) i Odjel upravljanja zračnim prostorom.

1.7. Prometni pokazatelji u 2020.

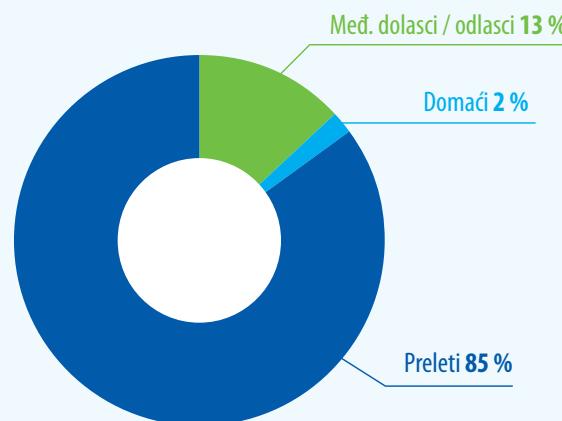
Pandemija bolesti COVID-19 snažno se odrazila na odvijanje zračnog prometa u 2020. u cijeloj Europi. Umjesto očekivanog porasta, u hrvatskom zračnom prostoru dogodio se strahoviti pad prometa. Na najprometnijim pravcima između Velike Britanije i Grčke ostvareno je tek 40 % prometa iz 2019., a između Njemačke i Turske tek 27 %. Ukupno je na najprometnijim pravcima zabilježen pad od 58 %.

Zbog najstrmijeg pada potražnje za komercijalnim zrakoplovstvom u povijesti zračni prijevoznici su u 2020. uslijed pandemije bolesti COVID-19 ostvarili ogromne gubitke

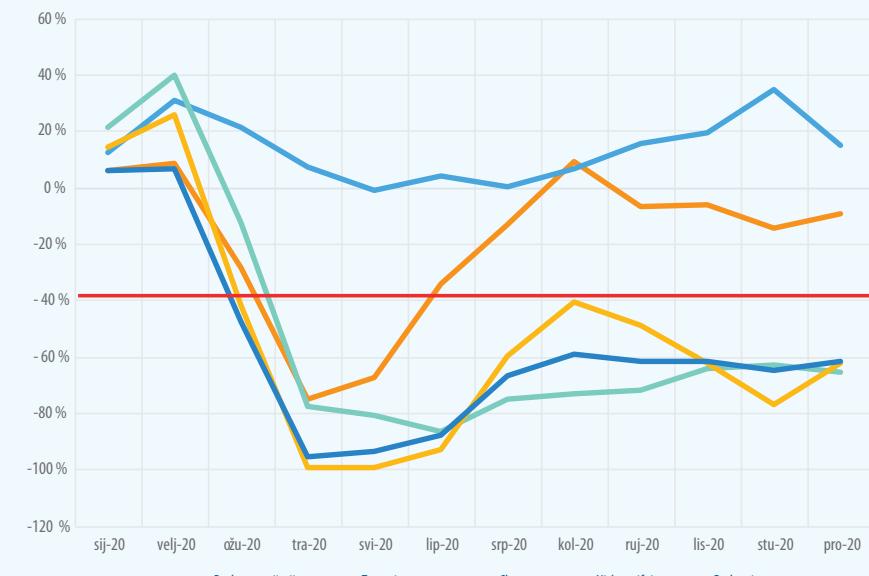

S prometom od 301.099 letova u 2020. vratili smo se na razinu prometa koja je bila između 2004. i 2005., dok dnevni prosjek letova u 2020. odgovara onom prije 2006. Sve su to posljedice pandemije u cilju suzbijanja zaraze, smanjenja broja oboljelih i očuvanja zdravlja. Ujedno je i podsjetnik koliko je ova grana prometa osjetljiva i neotporna na vanjske utjecaje te ovisna ne samo o političkoj i gospodarskoj nego i javno-zdravstveno stabilnosti.

Struktura letova u 2020.

Međunarodni dolasci i odlasci (međunarodna slijetanja i polijetanja) na hrvatskim aerodromima imali su najveći pad, tj. u 2020. je ostvareno 38 % tog prometa iz 2019. Broj preleta u 2020. iznosio je 42,8 % preleta iz 2019., dok je u unutarnjem prometu ostvareno 64,4 % tog prometa iz godine ranije.

Zbog značajnog smanjenja prometa kapaciteti sektora oblasne kontrole zračnog prometa nisu bili ugroženi te samim time nisu se provodile mjere ograničavanja protoka prometa odnosno kašnjenja.

Promet prema namjeni, trend mjesecnog kretanja 2020./2019.

Gledajući tržišni udio, pod utjecajem pandemije u 2020. istaknuo se teretni promet koji je zadržao stabilnost, dok su druge vrste značajno podbacile u skladu s pokazateljima ukupnog prometa.

Zbog zatvaranja uslijed pandemije travanj 2020. bio je mjesec s najmanje prometa s tek 3.980 letova zrakoplova, što je čak 92,5 % manje u odnosu na isti mjesec 2019., a najslabiji dan u 2020. bio je 19. travnja 2020. s tek 94 zrakoplova kojima su pružene usluge.

U to vrijeme Zračna luka „Franjo Tuđman“ bila je jedini otvoreni aerodrom ne samo u Hrvatskoj nego i u okruženju koji je prihvao repatriacijske letove i teretne letove kojima je stizao sanitetski materijal i oprema, kao i letove humanitarne pomoći nakon potresa u Zagrebu u ožujku.

Teretnim zrakoplovom kineske tvrtke SF Airlines 12. travnja 2020. iz Šangaja u Zagreb dopremljeno je 60 tona zaštitne opreme za hrvatsko zdravstvo i druge službe koje sudjeluju u naporima na suzbijanju pandemije bolesti COVID-19. Posiljku je dočekao ministar zdravstva Vili Beroš s veleposlanicom Kine u Hrvatskoj Erwen Xu.

Promet na aerodromima

Usmjereni na vanjska tržišta, aerodromi u RH ostali su zakinuti za dolazak turista zračnim putem. U 2020. ostvareni su skromni rezultati, odnosno oko 43 % prometa iz 2019.

Na većini aerodroma promet je bio ispod 50 % prometa ostvarenog godinu ranije, uključujući i Zagreb kao naš najveći aerodrom koji je jedini bio otvoren cijelu godinu.

Aerodromski promet, usporedba 2020./2019.

1.8. Korporativno upravljanje rizicima

Uspostavljen je sustav korporativnog upravljanja rizicima (Enterprise Risk Management - ERM). Rizici dolaze iz unutarnjeg i vanjskog okruženja, a mogu imati utjecaj na sposobnost efikasnog poslovanja te ostvarenja ciljeva.

Interni rizici odnose se na poslovanje i uključuju rizike vezane uz upravljanje ljudskim resursima, materijalnom imovinom, poslovnim procesima, organizacijskom kulturom i sl., a odražavaju se na temeljni i ostale poslovne ciljeve kompanije.

Eksterni rizici uključuju primarno rizike vezane uz tržišne uvjete i regulatorne promjene. Oni su izvan kontrole ili pod slabom kontrolom kompanije, no treba ih na vrijeme prepoznati te implementirati odgovarajuće mјere i strategiju koja osigurava najbolju moguću prilagodbu.

Sustav je definiran u Politici koja je objavljena na službenim mrežnim stranicama i Priručniku sustava integriranog upravljanja rizicima. Sukladno Politici, ERM predstavlja strateški alat u postizanju temeljnih ciljeva poslovanja i osiguravanju dugoročne održivosti u svim aspektima djelovanja. Metodološki okvir izgradnje i implementacije sustava ERM-a uključuje analizu okruženja i poslovanja, određivanje poslovnih ciljeva te utvrđivanje i procjenu rizika. Također, uključuje i analizu utjecaja na ciljeve, izgradnju registra rizika, mјere upravljanja rizicima, nadzor, komunikaciju i izvještavanje te kontinuirano praćenje i revidiranje procesa.

Implementiran je Registrar i Mapa rizika za naredno referentno petogodišnje razdoblje RP3 (2020.-2024.). Registrum rizika definirani su ključni rizici, kategorije, izvori i rang rizika, mјere upravljanja rizicima i njihovi vlasnici, rokovi kontrole izvršenosti mјera i njihova učinkovitost te plan revidiranja rizika. U Mapi su rizici grafički prikazani u koordinatnom sustavu vjerojatnosti i značajnosti.

U uvjetima krize, što je bio slučaj u 2020., ERM služi za njezino lakše prevladavanje i minimiziranje negativnih učinaka. Sustav je već u prvoj godini aktivnog upravljanja rizicima polučio određene rezultate. Registrar koji je uspostavljen krajem 2019. sadržavao je 15 rizika sa 136 izvora i 156 mјera za upravljanje rizicima. U 2020. je došlo do nezapamćene krize u zrakoplovstvu uzrokovane pandemijom, što se odrazilo na strahoviti pad prometa i prihoda.

Tijekom 2020. došlo je do redefiniranja rizika poslovanja s ukupno 140 izvora i 161 mјerom.

U tim okolnostima ostvaren je dobar rezultat jer je veći dio mјera dugoročnog karaktera s izvršenjem do 2024.

U 2020. postignut je značajan napredak u osposobljavanju kontrolora zračnog prometa, čemu je pridonijela i kriza. Upravljanje kontinuitetom poslovanja bio je svakodnevni izazov, a i 2021. je i dalje vrlo neizvjesna za zračni promet uz potrebu za stalnim prilagodbama. Stoga će se osobita pozornost posvećivati upravljanju finansijskim rizicima i ljudskim resursima, komunikaciji i reputaciji, kibernetičkoj sigurnosti, s naglaskom na osiguranje kontinuiteta poslovanja i podizanje otpornosti na sve češće vanjske utjecaje koji su izvan kontrole kompanije.

Implementiran je Registrar i Mapa rizika za razdoblje 2020.-2024.

Najvažnija područja rizika u kriznom razdoblju

Sustav školovanja

Sustav školovanja odnosi se na sve zaposlenike, a posebno na školovanje kontrolora kao temeljnog čimbenika pružanja usluga. Strogim kriterijima selekcije, provedbi teorijskog i praktičnog dijela osposobljavanja i izboru najboljih instruktora posvećuje se najveća pozornost kao kritičnim čimbenicima upravljanja rizicima.

Tehnološka usklađenost

Pružanje usluga u zračnoj plovidbi zahtjeva vrhunsku tehničku i tehnološku opremljenost. HKZP realizacijom investicijskih projekata ostvaruje tehnološku usklađenost s regulativom, zahtjevima industrije i najboljim svjetskim standardima.

Broj kontrolora

Nedovoljan broj kontrolora u kontekstu stalnog porasta zračnog prometa i činjenice da taj stresni posao može obavljati mali dio populacije smatra se jednim od najvažnijih rizika poslovanja te se planiranjem, praćenjem, učinkovitim školovanjem i prognozama zahtjeva upravlja rizikom. U kontekstu krize potrebno je osigurati optimalni broj kontrolora.

Upravljanje ljudskim resursima

Uprava ljudske resurse drži najvažnijim čimbenikom uspješnosti te se u skladu s implementiranim sustavom analizira, mjeri i upravlja različitim skupom događaja koji bi mogli umanjiti njegovu učinkovitost.

Upravljanje projektima

Učinkovito upravljanje projektima kao poslovni rizikom, HKZP promatra s aspekta sigurnosti, angažiranja resursa i posljedica na finansijske učinke.

Kibernetičke prijetnje

HKZP je prepoznao kibernetičke prijetnje i svjestan mogućih kibernetičkih rizika implementira vrhunska rješenja iz područja IT zaštite.

Kontinuitet poslovanja

HKZP je dužan osigurati kontinuitet poslovanja u odnosu na identificirane izvore mogućeg diskontinuiteta poslovanja (elementarne nepogode, pandemija, kvar tehničkog sustava/uređaja, teroristički napad, industrijske akcije). U 2020. i kompanija se suočila s pandemijom i potresima. Mjere u vidu povećanja otpornosti na navedene ugroze su: visoka razina pouzdanosti i redundantnosti operativnih tehničkih sustava, briga za radnu sposobnost i zdravlje zaposlenika, osoblje educirano za slučajevе posebnih okolnosti, primjena operativnih priručnika i uputa o postupanju.

Ostvarivanje ciljeva performansi i organizacijskih ciljeva

Ciljevi performansi se dogovaraju i usklađuju na razini EU-a za RP3 (2020.-2024.) kroz Plan performansi. Interni organizacijski ciljevi usklađeni su s europskim ciljevima performansi te je stoga bitno aktivno upravljati ciljevima kompanije na svim razinama uz primjenu mjera upravljanja poslovnim rizicima.

Sustav upravljanja sigurnošću

Misija HKZP-a je pružati sigurne i kvalitetne usluge. Sigurnosni aspekti ugrađeni su u poslovne procese te u poslovnu kulturu HKZP-a. Sustav upravljanja sigurnošću (SMS) kao jedan od najvažnijih čimbenika sustava sigurnosti projektiran je, održavan i razvijan u skladu s najvišim svjetskim standardima, s posebnom pozornošću na sve rizike koji bi mogli utjecati na njegovu učinkovitost.

Finansijski rizici

Finansijski rizici kojima kompanija upravlja obuhvaćaju široku lepezu rizika. U užem smislu različitim mjerama obuhvaćeni su uz ostale valutni, kamatni i rizik likvidnosti. HKZP radi na definiranju strategije konkurentnosti te finansijske stabilnosti i profitabilnosti za RP3 (2020. – 2024.). Kroz vlastito scenarijsko planiranje na vrijeme se anticipiraju novi faktori rizika finansijske nestabilnosti.

Regulatorna usklađenost

Područje pružanja usluga u zračnoj plovidbi je visoko regulirana djelatnost koja podliježe cijelom nizu međunarodnih akata, provedbenih propisa i direktiva te standara kojima mora udovoljavati. U sklopu mjera aktivnog upravljanja tim rizikom uvedena je i funkcija praćenja usklađenosti na korporativnoj razini.

Reputacija

Reputacijski rizik je „rizik od rizika“ jer se generira iz drugih izvora varijabilnosti. Rizik gubitka reputacije najčešće nastaje kao posljedica nastupanja nepovoljnih događaja koji proizlaze iz izloženosti kompanije različitim strateškim, operativnim i finansijskim rizicima. Gubitak reputacije često može imati dugoročne posljedice te je svaki faktor rizika s mogućim negativnim utjecajem na reputaciju prijetnja opstanku kompanije.

Osiguranje održivosti poslovanja

Ustlijed globalne krize uzrokovane bolešću COVID-19 došlo je do poremećaja u zračnom prometu te se zrakoplovstvo suočilo s rizikom održivosti poslovanja uz neizvjesne prognoze oporavka. Bavljenje tim rizikom podrazumijeva kontinuiranu analizu, optimizaciju poslovanja i reviziju poslovnih procesa te učinkovitije upravljanje troškovima uz balansiranje s održivim mjerama oporavka kompanije.

Učinkovitost strateškog i operativnog planiranja

Učinkovitost strateškog i operativnog planiranja i harmonizacija planova različitih planskih obzora predstavljaju jedan od ključnih rizika za ostvarenje postavljenih ciljeva na području tehnologija, ljudskih resursa te osiguranja finansijskih sredstava za investicijske projekte i operativne rashode.

1.9. Sustavi upravljanja

Implementiran je koncept integriranog sustava upravljanja s naglaskom na sigurnost, kvalitetu i brigu o okolišu, čime je omogućen procesni pristup u svakodnevnom radu sukladno visokim međunarodnim standardima i zahtjevima regulative. Sustavi upravljanja preduvjet su za učinkovito pružanje usluga i kvalitetno upravljanje poslovnim procesima, o čemu u nastavku donosimo njihov pregled.

Teretni zrakoplov A310 zrakoplovne kompanije Royal Jordanian Cargo na Zračnoj luci „Franjo Tuđman“

✈ SIGURNOST

Sigurnost zračnog prometa je bit postojanja HKZP-a kojom se upravlja kroz sustav upravljanja sigurnošću (SMS). Taj sustav uključuje sljedeće osnovne aktivnosti u cilju stalnog podizanja razine sigurnosti:

- prikupljanje i analizu događaja povezanih sa sigurnošću
- prepoznavanje opasnosti i procjenu rizika
- interne preglede stanja sigurnosti.

Povjerenstvo za sigurnost najviše je tijelo koje razmatra i donosi odluke koje se odnose na sigurnost i SMS u skladu s Politikom sigurnosti i Kulturom pravičnosti. Članovi Povjerenstva su svi izvršni direktori i rukovoditelj Ureda za sigurnost i sustave upravljanja.

U području SMS-a primjenjuju se standardi i zahtjevi zakonodavnog okvira Jedinstvenog europskog neba koristeći Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2017/373 kao glavni referentni dokument, uz istovremeno poštivanje međunarodnih i nacionalnih propisa. Rezultati analiza udovoljavanja sigurnosnim standardima SMS-a u zadnjih nekoliko godina pokazuju stalni napredak, što je odraz nastojanja unapređivanja SMS-a i postizanja što veće razine sigurnosti zračnog prometa.

✈ KVALITETA

HKZP primjenjuje i održava sustav upravljanja kvalitetom (QMS), za koji je certificiran u skladu sa zahtjevima međunarodne norme ISO 9001:2015.

Uprava zadanom Politikom kvalitete osigurava utvrđivanje i ispunjavanje zahtjeva korisnika s ciljem kontinuiranog povećanja njihovog zadovoljstva. Kvaliteta pruženih usluga zajamčena je cjelovitim sustavom upravljanja koji se periodično ispituje i ocjenjuje u cilju prosudbe njegove trajne primjerenosti, prikladnosti i učinkovitosti.

✈ OKOLIŠ

HKZP prepoznaje važnost upravljanja okolišem te pružanjem sigurnih i kvalitetnih usluga u zračnoj plovidbi nastoji osigurati smanjenje negativnih učinaka na okoliš, vodeći se pri tome zakonskim odredbama i međunarodnim smjernicama.

Osnovni ciljevi zaštite okoliša u zračnoj plovidbi odnose se na smanjenje:

- utjecaja buke kao posljedice zrakoplovnih operacija
- utjecaja zrakoplovnih emisija na razinu lokalnog onečišćenja
- utjecaja zrakoplovstva na emisije stakleničkih plinova i klimatske promjene.

Sustav upravljanja okolišem (EMS) obuhvaća i aspekte okoliša, za što HKZP posjeduje certifikat ISO 14001:2015, a definirana je i Politika upravljanja okolišem, čime se na sustavan način osigurava prepoznavanje i upravljanje rizicima vezanim uz okoliš.

✈ ZAŠTITA

Sustavom upravljanja zaštitom (SecMS) HKZP vodi brigu o zaštiti zaposlenika i drugih osoba koje borave u službenim prostorijama, zaštiti objekata, tehničkih uređaja i opreme radi sprečavanja protuzakonitog ometanja pružanja usluga. Isto tako, HKZP vodi brigu o zaštiti poslovnih podataka koje prima, proizvodi ili na drugi način koristi, tako da je pristup tim podacima ograničen samo na ovlaštene osobe i institucije.

SecMS osigurava potporu zaštiti zračnog prostora i aerodroma sukladno Nacionalnom programu zaštite civilnog zračnog prometa, a koristi se u izradi planova za kontinuirano poslovanje, odnosno pružanje usluga te za poslovni oporavak. Cilj sustava je djelovati preventivno i proaktivno i u skladu s Politikom zaštite, pri čemu uvedene mjere ne smiju usporavati ili na drugi način štetiti temeljnim poslovnim procesima.

✈ INTEGRIRANO UPRAVLJANJE RIZICIMA

Za sustavno, dinamičko i učinkovito upravljanje rizicima ustavljeno je sustav integriranog upravljanja rizicima (ERM), sukladno međunarodno priznatoj i znanstveno utemeljenoj metodologiji i standardima te je usvojena Politika integriranog upravljanja rizicima.

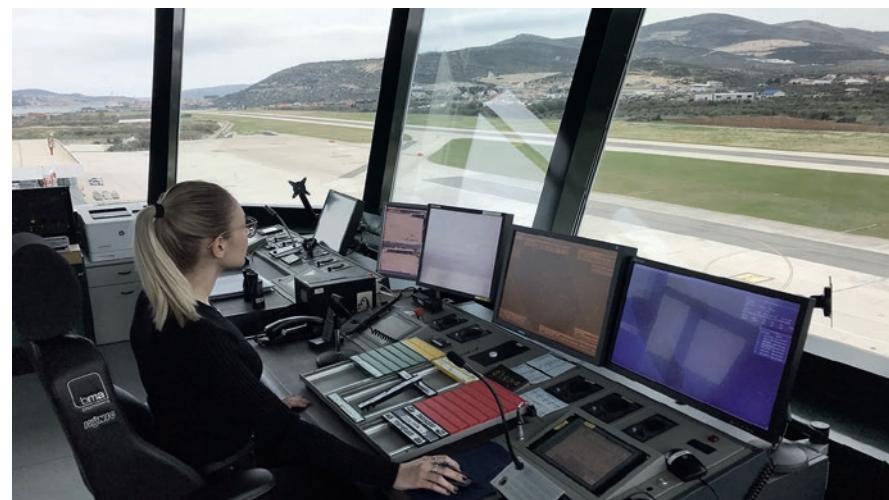
ERM je važan strateški alat u postizanju temeljnih ciljeva poslovanja i osiguravanju dugoročne održivosti u svim aspektima djelovanja.

✈ ZAŠTITA ZDRAVLJA I SIGURNOST NA RADU

U skladu s propisanom politikom HKZP primjenjuje sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu (OHS) po standardu ISO 45001:2018 u sklopu strategije upravljanja

rizicima u smislu zaštite i važnosti zdravlja svih zaposlenika, imovine te kontinuiranog usuglašavanja s mogućim zakonodavnim promjenama.

OHS promiče sigurnu i zdravu radnu okolinu kroz okvir za sustavno utvrđivanje i procjenu svih zdravstvenih i sigurnosnih rizika i prilika, kao i smanjenje potencijalnog rizika od nezgoda, usklađivanje sa zakonskim propisima te poboljšanje cijelokupnog poslovanja.

Kontrolorka u kontrolnom tornju Split

✈ PRAĆENJE USKLAĐENOSTI

HKZP ima funkciju praćenja usklađenosti na korporativnoj razini prema Pravilniku o organizaciji i unutarnjem ustrojstvu HKZP-a, a sukladno zahtjevima Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373 i Odluci o obvezama uvođenja funkcije praćenja usklađenosti poslovanja u pravnim osobama u većinskom državnom vlasništvu koju je donijela Vlada RH.

1.10. Materijalni aspekti poslovanja na održivi razvoj

Sadržaj ovog Izvješća definiran je propisanom metodologijom GRI standarda i zakonskom obvezom članka 21.a Zakona o računovodstvu (NN 120/16, 116/18, 42/20, 47/20). HKZP je 2020. internu revidirao prethodno definirane materijalne (značajne) društvene, ekonomske i okolišne teme prema njihovo važnosti i utjecaju na sposobnost stvaranja i održavanja vrijednosti. Povjerenstvo za provedbu aktivnosti i prikupljanje podataka vezanih uz izradu Izvješća o održivosti 2020. evaluiralo je utjecaj HKZP-a na okoliš, ekonomiju i društvo općenito te revidiralo strukturirano prikupljene nefinansijske pokazatelje održivosti. Rezultat je to provedenog procesa identifikacije materijalnih tema unutar kojeg su evaluirani unutarnji i vanjski kriteriji određivanja pojedinih tema značajnih za poslovanje HKZP-a, uključujući unutarnje čimbenike kao što su misija i vizija, vanjske kriterije kao što su društveni, okolišni i ekonomski utjecaj poslovanja, te utjecaj na dionike poslovanja.

U procesu određivanja materijalnih tema razmatrana su očekivanja ključnih dionika po pitanju utjecaja HKZP-a na ekonomiju, društvo i okoliš. Identificirani su ključni dionici s kojima HKZP ima kontinuiranu suradnju kroz kanale komunikacije kako je prikazano u tablici.

Članstva u strukovnim organizacijama:

- Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo (ICAO) - kroz članstvo RH
- Sjevernoatlantski savez (NATO) - kroz članstvo RH
- Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (Eurocontrol) - kroz članstvo RH
- Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA) - kroz članstvo RH
- Funkcionalni blok zračnog prostora središnje Europe (FAB CE) - kroz članstvo RH
- Međunarodna organizacija civilnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (CANSO)
- Inicijativa regionalnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (Gate One)
- Udruženje COOPANS (suradnja šest pružatelja usluga u zračnoj plovidbi)
- Udruženje A6 - kroz članstvo u COOPANS-u
- Upravljitelj uvođenja SESAR-a (SESAR Deployment Manager) - kroz članstvo u COOPANS-u
- Zajedničko poduzeće za SESAR (SESAR Joint Undertaking) - kroz članstvo u COOPANS-u
- Nova paneuropska prometna mreža (NewPENS)
- Udruženje pružatelja usluga zrakoplovne meteorologije (MET Alliance) - status promatrača
- Udruženje europskih meteoroloških službi (EUMETNET) - kroz članstvo DHMZ-a
- Međunarodna suradnja u području nadzora zračnih luka (ICAS)
- Hrvatska gospodarska komora (HGK)
- Klub izvoznika poslovnog tjednika Lider

DIONICI	VRSTA KOMUNIKACIJE
Zaposlenici	intranet/interni servis, mrežna stranica, radionice, razgovori, e-pošta, obrazovanje i usavršavanje, izvješća o poslovanju, planovi poslovanja, Glasilo
Korisnici	direktni kontakti, posjeti, sastanci, mrežna stranica, e-pošta, izvješća o poslovanju i skupovi
Sindikati	kolektivni pregovori, oglasne ploče, sastanci
Radničko vijeće	savjetovanja, suodlučivanje, izvješća o poslovanju
Vlasnici	sjednice Skupštine i Nadzornog odbora, dopisi, e-pošta, mrežna stranica, izvješća o poslovanju, direktni kontakti, sastanci
Dobavljači	direktni kontakti, posjeti, sastanci, mrežna stranica, e-pošta, izvješća o poslovanju i skupovi
Lokalna zajednica	doprinosi, donacije i sponsorstva, mrežna stranica, posjeti, sastanci
Tijela javne vlasti	direktni kontakti, posjeti, tematski sastanci, mrežna stranica, e-pošta, izvješća o poslovanju, konferencije
Finansijske institucije	finansijska izvješća, mrežna stranica, posjeti, tematski sastanci, e-pošta
Strukovna udruženja	direktni kontakti, posjeti, tematski sastanci, mrežna stranica
Regulatorna tijela	direktni kontakti, dopisi, e-pošta, posjeti, tematski sastanci, mrežna stranica, izvješća o poslovanju
Mediji	priopćenja, intervjuji, objave, mrežna stranica
Poslovna, stručna i akademска javnost	konferencije, stručne publikacije, tematski sastanci, mrežna stranica

Kategorizacija

Ekonomski kategorija	200
Ekonomski učinak	201
Neizravni ekonomski učinak	203
Proces i održivost nabave	204

Okolišna kategorija	400
Transparentnost i usklađenost sa zakonom o utjecaju na okoliš	307
Utjecaj poslovanja na okoliš	302, 303, 305, 306

Društvena kategorija	400
Zapošljavanje i radni uvjeti	401
Zdravlje i sigurnost na radu	403
Obuka i obrazovanje	404
Nediskriminacija	406
Razvoj lokalnih zajednica	413
Zdravlje i sigurnost korisnika usluga	416

Utjecaj na procjene i odluke (percepciju) ključnih dionika (Što dionici misle?)

1.11. Suradnja s dionicima

Komunikacijski kanali

Mrežne stranice

Od srpnja 2020. u radu je nova, modernija službena mrežna stranica www.crocontrol.hr koja je prilagođena zahtjevima korisnika (jednostavnija struktura, pregledan i razumljiv sadržaj). Također, bolje je prilagođena mobilnim uređajima. Od novina se ističu dinamički podaci o aktualnom stanju u zračnom prometu i implementirane *online* prijave za zapošljavanje.

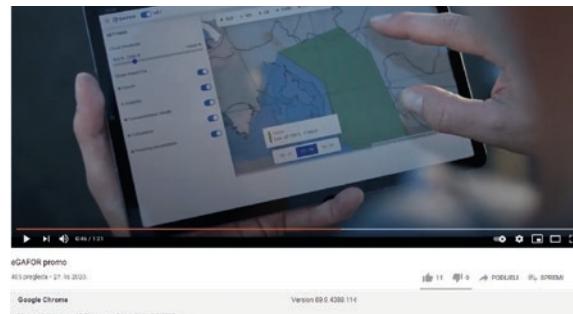

Na naslovni se nalaze i poveznice na mrežne stranice za pripremu leta:

- **Internet Briefing** ↗ <https://ib.crocontrol.hr/> – u 2020. zrakoplovni korisnici dobili su uz prethodnu registraciju mogućnost preduzletne pripreme i podnošenja plana leta *online*, a dostupno im je i informiranje o važećim NOTAM-ima.
- **MET portal** ↗ <https://met.crocontrol.hr/> – za registrirane korisnike dostupno je više vrsta zrakoplovnih meteoroških informacija
- **AMC portal** ↗ <https://amc.crocontrol.hr/> – donosi informacije o aktivnostima u zračnom prostoru, a registriranim korisnicima omogućuje rezervacije za besplitne sustave.

Društvene mreže

Na društvenim mrežama (Facebook, LinkedIn, Twitter) objavljene su uglavnom vijesti o osposobljavanju kontrolora zračnog prometa, dok je na YouTube kanalu objavljen promotivni spot i upute za uporabu eGAFOR-a.

Mediji

Najčešće teme objavljene u medijima bile su o korištenju dronova u potresom pogodjenim područjima, utjecaju pandemije bolesti COVID-19 na poslovanje HKZP-a i općenito zračni promet te o specifičnosti zanimalja kontrolora zračnog prometa.

Interna komunikacija

Interna komunikacija odvija se putem različitih kanala, počevši od intraneta (interni portal), elektroničke pošte i VPN mobilne mreže, zatim internog Glasila, oglasnih ploča i na kraju putem sastanaka, radionica te izravnim kontaktom. Zbog pandemije sastanci su se održavali putem različitih komunikacijskih platformi (Zoom, MS Teams, Skype i sl.). Osim postojeće intranetske stranice na kojoj se objav-

uju službene obavijesti, u 2020. je interno komuniciranje unaprijeđeno s dvije nove stranice.

COVID-19

Zaposlenicima je dostupna intranetska stranica kao središnje mjesto za informiranje o bolesti COVID-19 na kojoj se na pregledan način objavljaju sve bitne informacije u vezi ove bolesti. Također, donosi svakodnevno aktualno stanje u kompaniji u odnosu na potvrđene slučajeve zaraze, zaposlenike u samoizolaciji i one kod kojih Krizni stožer HKZP-a proglaši pristup „zero risk“. Stranica sadrži i naputke, smjernice i druge upute za postupanje u vrijeme krize izazvane pandemijskim bolestima te obrasce koje je potrebno dostaviti u slučaju povratka s godišnjeg odmora ili dolaska posjetitelja u HKZP.

eGlasilo

Elektroničko Glasilo HKZP-a namjenjeno zaposlenicima donosi informacije o aktivnostima kompanije, no isto tako i o zbivanjima u okruženju gotovo na dnevnoj razini. Tiskano izdanie koje izlazi 4 puta godišnje s manjim brojem primjeraka i dalje se dostavlja rešornim ministarstvima i subjektima u zračnom prometu.

Konzultacije s korisnicima usluga

Glavni fokus praćenja informacija odnosi se na mišljenje korisnika je li HKZP kao pružatelj usluga u zračnoj plovidbi u potpunosti ispunio njihove zahtjeve. Informacije o zadovoljstvu korisnika prikupljaju se izravnom komunikacijom i iz anketa koje se objavljaju na službenoj mrežnoj stranici ili dostavljaju putem e-pošte, kao i na samim forumima/sastancima.

U Zborniku zrakoplovnih informacija (AIP) i na službenoj mrežnoj stranici nalaze se kontakti kojima se mogu uputiti prijedlozi, primjedbe ili upiti u vezi usluga zrakoplovnog informiranja na koje se odgovara na dnevnoj bazi. Za sve ostale usluge upiti se šalju Uredu za sigurnost i sustave upravljanja (USSU) na adresu e-pošte ussu@crocontrol.hr, nakon čega se razmatraju i uz konzultacije sa stručnjacima donosi se odluka o dalnjim aktivnostima.

Krajem svake godine donosi se Plan konzultacija s korisnicima za sljedeću godinu. Menadžer kvalitete prikuplja prijedloge i objedinjuje ih u jedinstveni plan, a na temelju rezultata analiza sektora predlaže poboljšanja načina rada ili kvalitete usluga te ih uključuje kao ulazne materijale za raspravu te možebitnu reviziju ciljeva prilikom provođenja ocjene Uprave u svrhu donošenja odgovarajućih odluka i raspodjele resursa.

Za 2020. bile su planirane tri konzultacije s korisnicima usluga putem anketa i 12 redovnih foruma i sastanaka. Od planiranih konzultacija putem anketa, sve su realizirane, a korisnici su pružanje MET i AIS/AIM usluga visoko ocijenili te nije bilo negativnih komentara. Anketa PBN-a odnosila se na opremljenost zrakoplova za PBN. Od Croatia Airlinesa je anketom dobiveno mišljenje o PBN i konvencionalnim procedurama.

Od planiranih konzultacija putem redovnih foruma, konzultacija i sastanaka, održano je samo četiri zbog nemogućnosti održavanja sastanaka na daljinu te su prebačene za 2021.

Realizirane konzultacije s korisnicima u 2020.

Konzultacije putem anketa

Vrsta usluge	Razdoblje prikupljanja ankete	Profil korisnika	Teme
MET	studen 2020.	generalna avijacija	unapređenje MET usluga, primjedbe i zahtjevi korisnika
AIS	prosinac 2020.	svi subjekti u zrakoplovstvu, korisnici produkata zrakoplovnih informacija	povratne informacije korisnika o kvaliteti objave i distribucije zrakoplovnih podataka i informacija te odgovarajućih produkata
ATS	studen 2020.	CA, HACZ, easyJet	poboljšanja i prilagodbe IFP-a (iskustva korisnika za PBN i konvencionalne procedure)

Konzultacije putem redovitih foruma/konzultacija/sastanaka

Teme	Održano (mjesec)	Lokacija	Broj ljudi	Profil korisnika
Korištenje lokacija MORH-a za postavljanje WAM senzora UHF/VHF centar na radarskoj postaji Papuk Nadogradnja/izmjena mreže MORH-a za prijenos radarskih podataka, mogući planovi Modernizacija radarskog sustava FPS-117 (PSR i MSSR) Interes MORH-a za integracijom radara Konavle Prijedlog plana reduciranja broja NDB-a CNS koordinacija u pripremi provedbe vojnih vježbi i naučene lekcije	travanj – studeni 2020.	HKZP	12	Ministarstvo obrane, Oružane snage RH, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, Bojna zračnog motrenja i navođenja
Praćenje provedbe Ugovora o pružanju radarskih podataka	travanj 2020.	Sarajevo/Velika Gorica (putem telekonferencije)	4-6	BHANSA
Prošireni odbor za rutne naknade	24. – 26. 6. 2020. (CER 114) 23. – 25. 11. 2020. (CER 115)	Bruxelles (putem telekonferencije)	200	IATA, AIRE
Povratne informacije o kvaliteti dostave i objave zrakoplovnih podataka i informacija Eventualne promjene u kontaktima ili postupcima, uključujući ulaze za izmjene Sporazuma o razini usluga Upute za originatore	prosinac 2020.	HKZP	15	zračne luke, zračna pristaništa

Suradnja s dobavljačima

HKZP, kao javni naručitelj, provodi postupke nabave sukladno Zakonu o javnoj nabavi i internim aktima: Pravilniku o provedbi postupaka jednostavne nabave i Uputi o procesu nabave, radi zaštite svojih interesa.

Ukupna vrijednost provedenih postupaka javne nabave u 2020. (bez PDV-a) iznosi 83,53 milijuna HRK, od čega su:

- usluge 33,03 milijuna HRK
- radovi 5,57 milijuna HRK
- roba 44,93 milijuna HRK.

Na zemlje članice EU-a odnosi se 81,63 % (na RH 67,76 %) ukupne vrijednosti provedenih postupaka javne nabave.

Ukupna vrijednost jednostavne nabave iznosi 13,61 milijun HRK (bez PDV-a), od čega su: usluge 8,72 milijuna HRK, radovi 1,02 milijuna HRK i roba 3,87 milijuna HRK.

HKZP redovito razrađuje i primjenjuje prikladne metode cjelovitog i objektivnog ocjenjivanja svojih dobavljača. HKZP ne procjenjuje dobavljače prema kriteriju njihova okolišnog i društvenog utjecaja, ali dok odabrani dobavljač obavlja svoje poslovne aktivnosti za HKZP, mora voditi računa o načelima društveno odgovornog poslovanja koja se prije svega odnose na obvezu poštivanja ljudskih i radnih prava, zaštitu okoliša i borbu protiv korupcije.

U 2020. HKZP je surađivao sa 838 dobavljača, od kojih su 80 inozemni. Ukupni promet s dobavljačima iznosio je 167,33 milijuna HRK, od čega 91,48 milijuna HRK s dobavljačima iz RH. Udio domaćih dobavljača iznosi 54,67 %.

Informacije o javnoj nabavi dostupne su na službenoj mrežnoj stranici: <https://www.crocontrol.hr/info/javna-nabava/>

Država	Broj dobavljača	Promet u 2020. (HRK)
Austrija	4	8.465.399
Belgija	5	1.675.784
Češka	5	485.215
Danska	2	1.846.179
Francuska	3	29.630.715
Hrvatska	758	91.481.912
Irska	2	4.059
Italija	3	5.591.236
Mađarska	1	744
Nizozemska	6	436.865
Njemačka	11	4.266.065
Slovačka	2	506.194
Slovenija	3	889.516
Švedska	3	4.319.739
Španjolska	4	12.126.395
Ukupno zemlje EU-a	812	161.726.016
Kanada	2	1.219
Izrael	1	5.335
Australija	1	205
Norveška	2	2.100.282
Švicarska	2	845.228
USA	7	583.152
Velika Britanija	11	2.073.139
Ukupno zemlje izvan EU-a	26	5.608.560
SVEUKUPNO	838	167.334.576

Suradnja s lokalnom zajednicom

Kao i prethodnih godina, HKZP je donirao računala osnovnim školama i opremu raznim institucijama te je sponsorirao akciju traganja i spašavanja u organizaciji HGSS-a.

HKZP je uplatio novčanu donaciju u iznosu od 200.000 kuna Općoj bolnici „Dr. Ivo Pedišić“ u Sisku za saniranje štete uzrokovane razornim potresom krajem 2020.

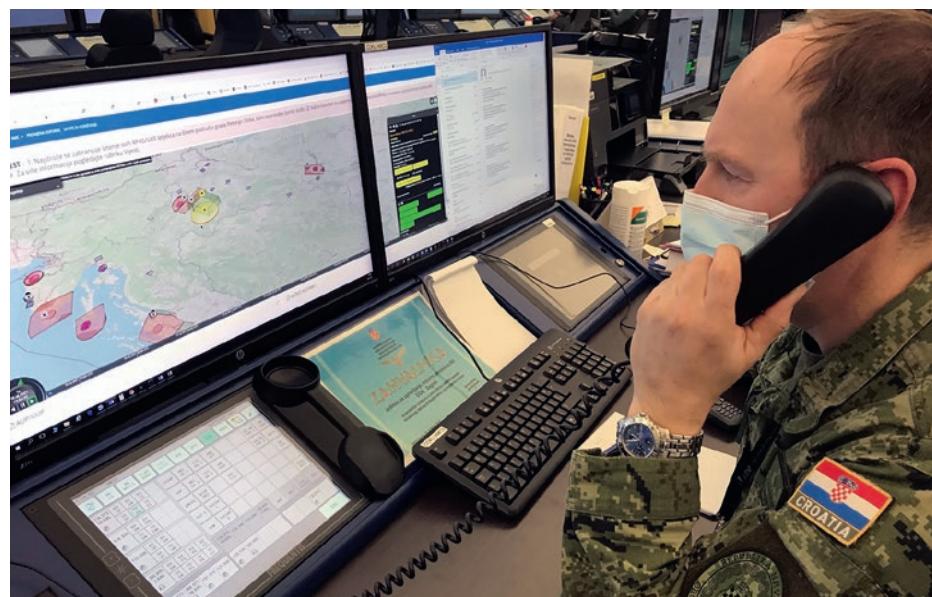
Suradnja s akademskom zajednicom

Temeljem Sporazuma o suradnji s Fakultetom prometnih znanosti, instruktori HKZP-a su i u 2020. sudjelovali u izvođenju nastave na Fakultetu prometnih znanosti, kao i simulatorskih vježbi za studente studija aeronautike, modula kontrola leta i piloti.

Suradnja sa sigurnosno-obrambenom zajednicom

HKZP kontinuirano surađuje s državnim institucijama iz područja domovinske sigurnosti s kojima ima potpisane sporazume o suradnji. Jedna od najvećih suradnji ostvarena je i u 2020. s HGSS-om, od kojih se ističe korištenje AMC portala za uspješno provedenu kontrolu zračnog prostora uz pružanje usluga svim korisnicima nakon potresa u ožujku 2020. u Zagrebu i krajem 2020. u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Na zahtjev Ravnateljstva civilne zaštite i HGSS-a, Jedinica za upravljanje zračnim prostorom (AMC) smještena u COK-u Zagreb osigurala je zaštićeno područje u zračnom prostoru iznad mesta pogođenih potresom, što je omogućilo uporabu bespilotnih letjelica za bolji pregled pogođenog područja i pomoći zemaljskim postrojbama pri spašavanju stanovništva.

Jedinica za upravljanje zračnim prostorom

Hrvatska gorska služba spašavanja koristi AMC portal pri traganju i spašavanju osoba bespilotnim sustavima

AMC je upravlja zračnim prostorom kojim su tih dana letjeli brojni bespilotni zrakoplovi državnih službi (civilna zaštita, HGSS, policija, carina, MORH), a pristigao je i veliki broj zahtjeva za zračnim prostorom od medija. Putem AMC portala uspostavljena je zona zabrane leteњa osim žurnim službama koje su medijima i ostalim zainteresiranim stranama ustupile snimke stradalog područja.

Isto tako, među žurnim službama uspostavljena je koordinacija u stvarnom vremenu kako bi se uskladile i osigurale operacije bespilotnih zrakoplova te spasilačkih i evakuacijskih letova helikoptera na tom području.

1.12. Događanja

Početak samostalnog osposobljavanja kontrolora zračnog prometa

S procesom cjevitog i samostalnog osposobljavanja 20 kandidata za kontrolore zračnog prometa HKZP je započeo 15. lipnja 2020. Tom je prigodom direktor HKZP-a Vlado Bagarić istaknuo da je ponosan što budući kontrolori više neće morati ići na školovanje u inozemstvo, čime će biti ostvarene velike uštede, ali još više što će hrvatska pamet osposobljavati naše, a u budućnosti i inozemne kandidate za to zahtjevno i odgovorno zanimanje.

Prva generacija kandidata koji se osposobljavaju za kontrolore zračnog prometa u cijelosti u HKZP-u

Nakon provedenog natječaja na koji se javilo oko 1.500 kandidata, u zahtjevnom postupku procjene i analize kompetencija odabранo je njih 33. Prva generacija kandidata koja se od lipnja 2020. osposobljava u HKZP-u broji 20 polaznika, od toga 16 za oblasne i 4 za toranske kontrolore zračnog prometa.

Dodjela uvjerenja o uspješno završenom osnovnom osposobljavanju

Prvoj generaciji kandidata koji se u HKZP-u osposobljavaju za kontrolore zračnog prometa 25. rujna 2020. dodijeljena su uvjerenja o uspješno završenom osnovnom osposobljavanju.

Dodjela certifikata o završenom osnovnom osposobljavanju za kontrolora zračnog prometa

Direktor HKZP-a tom je prigodom naglasio da je posebno zadovoljan rezultatima koje su kandidati postigli jer su na polaganju tečaja osnovnog osposobljavanja pokazali zavidno znanje od 95 posto.

Certifikat za inicijalno osposobljavanje oblasnih kontrolora

Uz prethodno dobivanje privilegija pružanja osnovnog osposobljavanja, 4. rujna 2020. HKZP je dobio privilegij za provedbu osposobljavanja za stjecanje ovlaštenja oblasnog kontrolora, čime je certificiran za njihovo inicijalno osposobljavanje. Direktor HKZP-a tom je prilikom istaknuo da je to rezultat intenzivnog rada stručnjaka u Uredu za osposobljavanje, no i drugih zaposlenika koji su dali svoj doprinos u ostvarenju tog strateškog cilja.

Međunarodni dan kontrolora zračnog prometa

Povodom Međunarodnog dana kontrolora zračnog prometa, koji se obilježava 20. listopada, svim kontrolorkama i kontrolorima na odgovornom obavljanju posla čestitao je direktor HKZP-a Vlado Bagarić.

Kontrolor u kontrolnom tornju Zagreb

Posebno je istaknuo njihovu ulogu u pandemiji bolesti COVID-19 u kojoj su ljudima omogućili povratak u domovinu i sigurno vodili zrakoplove na dostavi tereta i medicinske opreme te na taj način pomogli u spašavanju tisuća ljudskih života.

Prigodnom čestitkom obratio se i predsjednik Hrvatske udruge kontrolora letenja (HUKL) Željko Oreški koji smatra da biti kontrolor nije samo posao već poziv „jer nikada nitko neće biti sposoban kupiti nečiju posvećenost uma, srca i duše za neku profesiju kao što je ova”.

Međunarodni dan ATSEP-a

Međunarodni dan zrakoplovno-tehničkog osoblja (ATSEP), koji se obilježava 12. studenog, čestitao je direktor HKZP-a svim kolegicama i kolegama koji obavljaju taj odgovoran posao, naglasivši da će oni svim korisnicima osigurati kvalitetnu i sigurnu uslugu zrakoplovno-tehničkih sustava. Pohvalio je to osoblje koje se nakon potresa u Zagrebu i okolici uputilo na radno mjesto i besprijekorno odradilo vrlo izazovan dan unatoč izvanrednim okolnostima.

Međunarodni dan ATSEP-a čestitao je i predsjednik Hrvatske udruge inženjera i tehničara za osiguravanje plovidbe zrakoplova (HUITOPZ) Tomislav Tonković, ističući da unatoč pandemiji u svom poslu ostaju profesionalni i rade s istom voljom i predanošću kao i do sada.

Pozdravna poruka rukometušicama

Dana 21. prosinca 2020. prilikom povratka Hrvatske ženske rukometne reprezentacije i nakon osvojene brončane medalje na Europskom rukometnom prvenstvu u Danskoj, upućena im je pozdravna poruka.

„Drage naše kraljice, Hrvatska kontrola zračne plovidbe čestita vam na osvojenoj brončanoj medalji i želi vam dobrodošlicu u hrvatski zračni prostor. Hvala vam što ste u ovo blagdansko vrijeme priredile jednu od najvećih rukometnih priča i vratile hrvatski ženski rukomet u europski vrh.”, poručio im je Boris Mrkonja, direktor Centra prilaznih i aerodromskih kontrola zračnog prometa, inače i prilazni kontrolor.

Zanimljivo je da je poruku uputila ista osoba koja je „spustila” brončane pa potom i srebrne Vatrene te poručila „Kraljicama šoka” da i od njih očekuje srebro iduće godine na Svjetskom rukometnom prvenstvu.

1.13. Priznanja

Zahvalnica Hrvatske vojske

Povodom završetka dužnosti načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbora Mirko Šundov bio je 12. veljače 2020. u oproštajnom posjetu te je direktoru Vladi Bagariću uručio zahvalnicu za uspješnu i plodonosnu suradnju u protekle četiri godine.

Mirko Šundov u oproštajnom posjetu HKZP-u predaje zahvalnicu Vladi Bagariću

Naglasio je da je suradnja između OSRH-a i HKZP-a od izuzetnog značaja za obranu i nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske. Direktor Vlado Bagarić istaknuo je da su zaposlenici HKZP-a itekako svjesni te činjenice i da će učiniti sve da ta suradnja i ubuduće bude na visokoprofesionalnoj i stručnoj razini.

Izvrsni u izazovima

U kolovozu 2020. HKZP je dobio priznanje „Izvrsnost u izazovima“ koje se dodjeljuje kompanijama koje su pokazale kvalitetno upravljanje ljudskim resursima i brigu o zaposlenicima i tijekom pandemije bolesti COVID-19.

Uz isticanje važnosti fokusa na zaposlenike, cilj je priznanja i razmjena inicijativa i dobrih praksi koje su mnoge kompanije pokrenule u tom razdoblju punom izazova i nepredvidivih okolnosti. Priznanje je HKZP-u zajedno s još osam kompanija dodijelila vodeća hrvatska tvrtka za savjetovanje u ljudskim resursima Selectio.

Kompanije koje su nositelji tog priznanja prošle su kroz nezavisnu evaluaciju praksi upravljanja ljudskim resursima i to u područjima: agilnost i prilagodljivost kompanije, način organizacije rada i komunikacije sa zaposlenicima tijekom krize, inicijativa pokrenuta s ciljem osiguranja fizičkog zdravlja, sigurnosti i dobrobiti zaposlenika te tehnološka spremnost kompanije za nove načine rada.

Tijekom pandemije HKZP je posvetio posebnu pažnju dobrobiti svojih zaposlenika – omogućena je besplatna psihosocijalna pomoć, pokrenuta je inicijativa „Otvoreno o...“ kojom su obuhvaćene brojne teme u vezi s mentalnim zdravljem te je izrađen plan kontinuiteta pružanja usluga u zračnoj plovidbi u sklopu kojeg su napravljeni scenariji za nesmetani nastavak rada u slučaju zaraze kontrolora zračnog prometa i ostalog operativnog osoblja.

Centar oblasne kontrole Zagreb

EKONOMSKA KATEGORIJA

IDENTIFICIRANI RIZICI:

- Upravljanje ekonomskim resursima
- Upravljanje doprinosom ekonomskim promjenama
- Svijest o odgovornom utjecaju na lokalnu i nacionalnu ekonomiju

CILJ DO 2024.:

Razvoj potrebnih kapaciteta za promet koji se vraća na maksimalne vrijednosti, realizacija strateških investicija i daljnje poboljšanje dostignute razine troškovne učinkovitosti pružanja usluga, sukladno revidiranim ciljevima troškovne učinkovitosti za razdoblje 2020.-2024.

8 DOSTOJANSTVEN
RAD I EKONOMSKI
RAST

9 INDUSTRIJA,
INOVACIJE I
INFRASTRUKTURA

Ključni pokazatelji:

- Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost
- Financijski pokazatelji, prihodi i troškovi

2.1. Ekonomска vrijednost

Izravno stvorena i distribuirana ekonomска vrijednost (u HRK)

Elementi	2019.	2020.	PROMJENA 2020./2019.
Izravno stvorena ekonomска vrijednost - Prihodi	819.000.947	554.851.228	-32,3 % ▼
Prihodi od prodaje	799.337.141	535.675.313	-33,0 % ▼
Ostali poslovni prihodi	19.663.806	19.175.915	-2,5 % ▼
Distribuirana ekonomска vrijednost	683.786.170	556.787.740	-18,6 % ▼
Operativni troškovi	209.031.806	87.496.174	-58,1 % ▼
Troškovi zaposlenika	465.879.033	466.666.446	0,2 % ▼
Plaćanja davateljima kapitala	1.709.952	1.378.088	-19,4 % ▼
Uplate u državni proračun	5.539.949	-	-100,0 % ▼
Ulaganja u zajednicu	1.625.430	1.247.032	-23,3 % ▼
Zadržana ekonomска vrijednost	135.214.777	-1.936.513	-101,4 % ▼

Pandemija bolesti COVID-19 u 2020. zaustavila je cijeli svijet, nacionalna gospodarstva, putovanja ljudi, zračni promet i prizemljila zračne flote. Kapaciteti HKZP-a razvijeni za prognozirani promet 2020. neplanirano su postali preveliki za promet koji je pao na razinu između 2004. i 2005. Smanjeni su prihodi, ali su se stvorile pretpostavke i potrebno vrijeme da stručnjaci HKZP-a uspostave cjeloviti sustav osposobljavanja kontrolora zračnog prometa, uspješno završe strateške investicijske projekte, uz istovremeno očuvanje zdravlja zaposlenika.

Ciljevi HKZP-a i dalje su ambiciozni - razvoj potrebnih kapaciteta za promet koji se vraća na maksimalne vrijednosti, realizacija strateških investicija i daljnje poboljšanje dostignute razine učinkovitosti.

U izravno stvorenoj ekonomskoj vrijednosti prihodi od prodaje iznose 535,7 milijuna HRK, a odnose se na naknadu za pružene usluge korisnicima zračnog prostora, od čega 95,7 % čine prihodi od prodaje korisnicima iz inozemstva.

Operativni troškovi obuhvaćaju materijalne troškove koji se odnose na: troškove energije, rezervnih dijelova, zakupa domaćih i međunarodnih vodova, troškove usluga prijenosa podataka, prijevoza, održavanja opreme, osposobljavanja kontrolorskog osoblja, prava korištenja licenci i radijske frekvencije, dnevica za službena putovanja i putnih troškova i ostale nespoljne troškove.

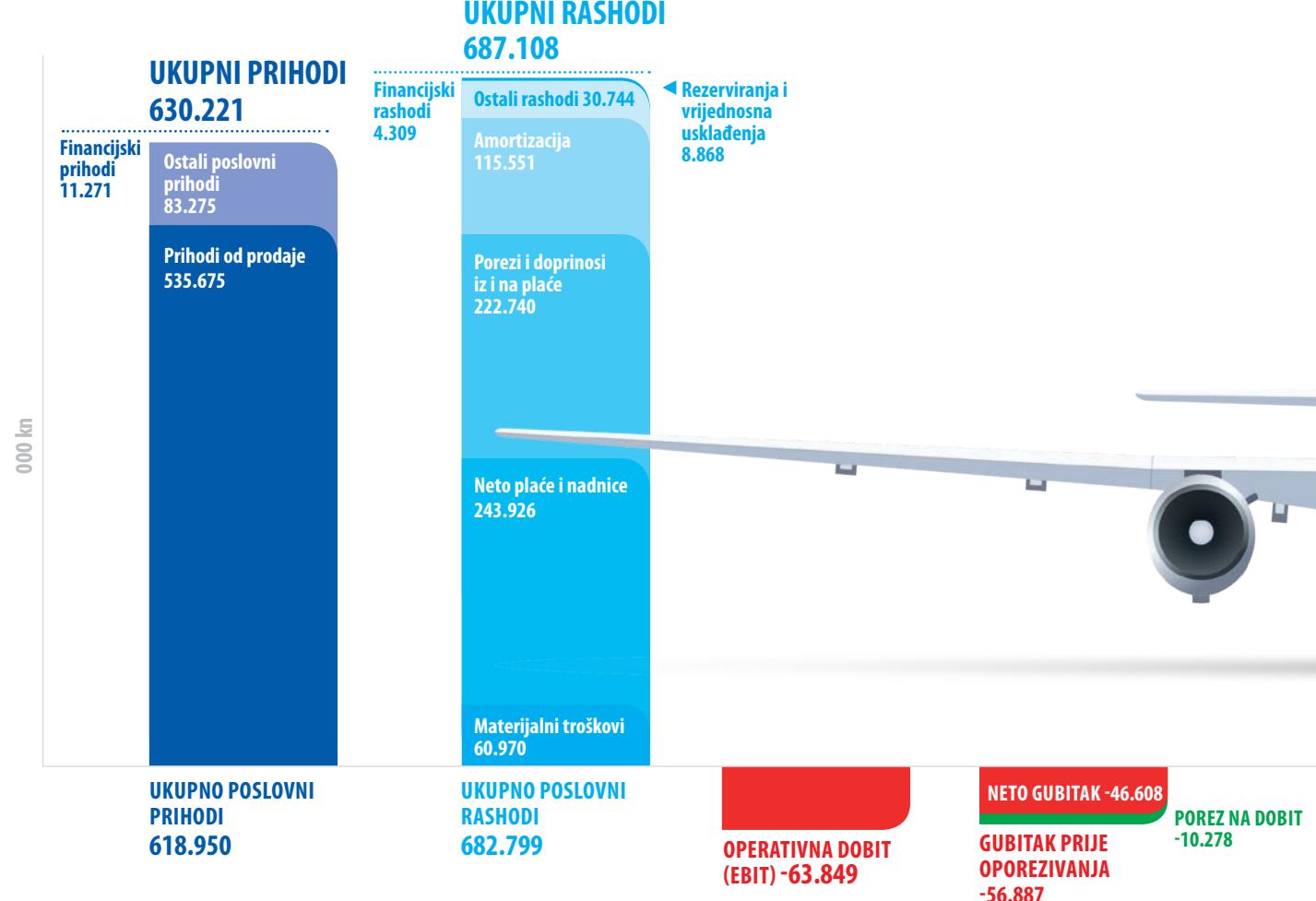
Plaće i naknade zaposlenika u 2020. obuhvaćaju bruto plaće svih zaposlenih s doprinosima iz i na bruto plaće uvećani za ukupno obračunate naknade zaposlenih (uključen dobrovoljni mirovinski fond i isplaćene otpremnine), a sve sukladno važećem Kolektivnom ugovoru.

Plaćanja davateljima kapitala odnose se na kamate na neotplaćeni iznos glavnice po realiziranim kreditima sukladno planiranoj dinamici otplate.

Ulaganja u zajednicu odnose se na donacije, sponsorstva i doprinos za turističku zajednicu (dostupno na mrežnoj stranici <https://www.crocontrol.hr/info/drustvena-odgovornost>).

Zadržana ekonomска vrijednost čini razliku između izravno stvorene i distribuirane ekonomske vrijednosti.

2.2. Ključni pokazatelji poslovanja

Finansijski pokazatelji (000 HRK)	2019.	2020.	PROMJENA 2020. / 2019.
Poslovni prihodi ¹	841.359	618.950	-26,4 % ▼
Prihod od prodaje	799.337	536.675	-32,9 % ▼
Poslovni rashodi	810.282	682.799	-15,7 % ▼
Neto plaće i nadnice	242.848	243.926	0,4 % ▲
EBITDA ²	142.218	51.703	-63,6 % ▼
Neto dobit/(gubitak) ³	27.114	-46.608	-271,9 % ▼
Produktivnost (poslovni prihodi po prosj. zaposlenom)	1.117	831	-25,6 % ▼
Dugotrajna imovina	515.759	498.323	-3,4 % ▼
Kratkotrajna imovina	839.638	489.509	-41,7 % ▼
Kapital i rezerve	761.152	714.544	-6,1 % ▼
Investicije	101.414	92.089	-9,2 % ▼

Poslovni prihodi¹ – premda je IFR GAT promet zabilježio pad od -57,8 % u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, prihodi bilježe manji trend pada, primarno zbog ukalkuliranih prihoda u iznosu 218,4 milijuna HRK, sukladno regulativi Jedinstvenog europskog neba i Međunarodnom standardu finansijskog izvještavanja (MSFI) 15.

EBITDA² – dobit prije kamata, poreza i amortizacije

Neto dobit/(gubitak)³ – negativni rezultat posljedica je značajnog pada zračnog prometa uslijed pandemije.

Neto plaće i nadnice⁴ – za 2019. naknadno je izvršena reklasifikacija prema prirodi troška, s ostalih troškova na troškove osoblja.

Ostali pokazatelji	2019.	2020.	PROMJENA 2020. / 2019.
Broj zaposlenih 31. 12.	749	743	-0,8 % ▼
Prosjek broja zaposlenih krajem razdoblja	753	745	-1,1 % ▼
Broj kontrolora zračnog prometa s dozvolama 31. 12.	281	278	-1,1 % ▼
Prosječni broj sati osposobljavanja po zaposlenom	82	64	-22,0 % ▼
Broj IFR GAT operacija	714.219	301.099	-57,8 % ▼
Koeficijent tekuće likvidnosti	5,38	3,28	-39,0 % ▼
Koeficijent zaduženosti	0,20	0,18	-10,0 % ▼

2.3. Međunarodna suradnja

HKZP je uključen u razvoj europskog zračnog prostora kroz sudjelovanje zaposlenika u međunarodnim projektima i aktivnostima brojnih međunarodnih organizacija i udruženja. Uslijed pandemije bolesti COVID-19 brojni međunarodni sastanci u kojima sudjeluju predstavnici HKZP-a od ožujka 2020. održavaju se isključivo *online*.

ICAO - Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo, čija je članica RH od 1992., specijalizirana je agencija Ujedinjenih naroda koja utvrđuje standarde i preporučenu praksu u cilju povećanja sigurnosti zrakoplovstva.

Eurocontrol - Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe trenutno ima 41 državu članicu, a RH je članica od 1997. Eurocontrol surađuje s nacionalnim vlastima, pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, korisnicima civilnog i vojnog zračnog prostora, zračnim lukama i drugim organizacijama. Njegove aktivnosti uključuju sve operacije u zračnoj plovidbi: strateško i taktičko upravljanje protokom prometa, obuku kontrolora, regionalnu kontrolu zračnog prostora, sigurnosno zaštićene tehnologije i postupke te naplatu naknada za usluge. Članice Eurocontrola uspostavile su i primjenjuju jedinstveni način obračuna usluga u zračnoj plovidbi, za što je unutar Eurocontrola zadužen Centralni ured za naplatu rutnih naknada (CRCO).

NATO - vezano uz članstvo RH u NATO-u od 2009., HKZP ima dobru suradnju s operativnim tijelima u području kontrole zračnog prometa, s naglaskom na zajedničkom fleksibilnom korištenju zračnog prostora u nadležnosti HKZP-a.

FAB CE - Funkcionalni blok zračnog prostora središnje Europe zajednička je inicijativa Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Češke, Slovačke, Slovenije i njihovih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi potpisana 5. svibnja 2011. Uspostava FAB-ova obveza je koja proizlazi iz međudržavnog ugovora temeljem regulative Jedinstvenog europskog neba u cilju povećanja sigurnosti zračnog prometa, smanjenja kašnjenja i troškova korisnicima zračnog prostora te zaštite okoliša.

Sredinom 2020. direktor HKZP-a preuzeo je predsjedanje Odborom direktora FAB CE-a na razdoblje od jedne godine. Uslijed pandemije u 2020. je smanjena projektna aktivnost i djelovanje u okviru reduciranih troškova, a uključene su aktivnosti usmjerene na koordinaciju i planiranje oko usklađenog odgovora na oporavak prometa.

COOPANS - međunarodno udruženje pružatelja usluga u zračnoj plovidbi iz Hrvatske, Irske, Švedske, Danske, Austrije i Portugala osnovano je s ciljem zajedničkog razvoja, nadogradnje i harmonizacije sustava za upravljanje zračnim prometom. HKZP je postao punopravni član 2011. Kao vodeći primjer industrijskog partnerstva u Europi, Udruženje COOPANS dobilo je nagradu Jedinstveno europsko nebo 2016. koju Europska komisija dodjeljuje za uspješnu implementaciju te inicijative.

HKZP ima predstavnike u svim tijelima COOPANS-a i aktivno sudjeluje u provedbi svih aktivnosti. U studenom 2020. direktor HKZP-a izabran je za potpredsjednika Odbora direktora COOPANS-a.

Potpisom Memoranduma o suradnji COOPANS 2015. pristupa **A6 udruženju** koje okuplja pružatelje usluga iz Francuske, Španjolske, Italije, Njemačke, Velike Britanije, Poljske te B4 konzorcija, vezano uz aktivnosti Upravitelja uvođenja SESAR-a (SDM-a) i programa SESAR 2020.

Gate One - suradnja osnovana 2013. koja okuplja 13 pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, grupirana je u 3 funkcionalna bloka zračnog prostora pod nazivom Gate One (FAB CE, Baltic FAB, Danube FAB) i 2 FIR-a izvan EU-a (Beograd i Skopje), u cilju promicanja učinkovitosti upravljanja zračnim prometom na europskoj razini, jačanja suradnje između pružatelja usluga te snažnijeg i bolje koordiniranog zastupanja država u europskim procesima odlučivanja. HKZP je jedan od osnivača ove suradnje.

CANSO - interesno udruženje civilnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi osnovano je 1996. s ciljem stvaranja vrijednosti za svoje članove, zastupanja interesa industrije te poticanja razvoja industrije na globalnoj i regionalnoj razini. HKZP je postao član 2014. i djeluje unutar CANSO-a Europa te aktivno sudjeluje u radu raznih odbora.

INEA - Izvršna agencija za inovacije i mreže koja od 2014. upravlja infrastrukturnim i istraživačkim programima na području prometa, energije i telekomunikacija, važan je partner u modernizaciji i razvoju pružanja usluga u zračnoj plovidbi, koji nastoji promicati sinergije između tih aktivnosti, jačajući time gospodarski rast i poboljšavajući kvalitetu usluga građanima EU-a.

SESAR - Program istraživanja i razvoja u području upravljanja zračnim prometom jedinstvenog europskog neba tehnološki je dio SES inicijative, a inicirala ga je Europska komisija i sastoji se od temeljnih istraživanja, industrijskih istraživanja i demonstracija te primjene SESAR-a.

S ciljem upravljanja razvojnom fazom SESAR-a, Europska unija je 2007. osnovala Zajedničko poduzeće za SESAR (SJU) kao javno-privatno partnerstvo čije su članice Europska komisija, Eurocontrol i zrakoplovni sektor, uključujući pružatelje usluga u zračnoj plovidbi. COOPANS konzorcij je 2016. postao punopravni član SJU, a njegovi članovi, pa tako i HKZP, ušli su u program industrijskih istraživanja i demonstracija SESAR 2020.

Za implementaciju zajedničkih projekata namijenjenih poboljšanju učinkovitosti ATM sustava, Europska komisija je 2014. ustvrdila funkciju SDM-a, u kojem sudjeluju zračni prijevoznici, operatori zračnih luka i pružatelji usluga u zračnoj plovidbi. HKZP je krajem 2014. kroz COOPANS postao član upravljačkog konzorcija koji obavlja funkciju SDM-a, odnosno konzorcija za uvođenje SESAR-a (SDA).

2.4. Projekti u 2020.

Unatoč pandemiji HKZP je u 2020. imao znatan opseg i vrijednost investicijskih aktivnosti koje se kontinuirano provode u cilju proširenja kapaciteta i povećanja sigurnosti zračnog prometa, a koje su vidljive u donjoj tablici.

Naziv projekta	Vrijednost u 000 HRK
Nadogradnja sustava za upravljanje zračnim prometom	1.440
Nadogradnja COOPANS sustava za upravljanje zračnim prometom	26.331
Sustav podatkovnih komunikacija	720
Nadogradnja mrežne infrastrukture	16.415
Sustavi govornih komunikacija	9.210
Nadogradnja sustava za govornu komunikaciju zrak-zemlja	2.810
Modernizacija zemaljskih sustava za govornu komunikaciju	298
Navigacijski sustavi	2.394
Izgradnja radara Konavle	14.792
Automatske meteorološke postaje	293
Rekonstrukcija građevina i infrastrukture	6.838
Modernizacija informacijsko-komunikacijskih sustava	551
Meteorološki sustavi za upravljanje zračnim prometom	257
Jedinstveni nadzor i upravljanje uređajima i sustavima	182
Fleksibilno korištenje zračnog prostora	212
Modernizacija radnih mjesta tornjskih i prilaznih kontrolora	3.462
Ostala investicijska ulaganja	1.326
Pojedinačna nabava dugotrajne imovine (13 projekata)	4.558
UKUPNO	92.089

Rekonstruirani objekt Podružnice Osijek

U 2020. velikim dijelom izvršena je rekonstrukcija objekta Podružnice Osijek uništenog u Domovinskom ratu, a koji uključuje kontrolni toranj i radni prostor za ostalo osoblje. Vrijednost ove investicije je oko 6,5 milijuna kuna.

VHF radiokomunikacijski centar Sjeverni Jadran na vrhu Guslica

VHF radiokomunikacijski centar Sjeverni Jadran na vrhu Guslica u Nacionalnom parku Risnjak je infrastrukturni objekt bez posade koji će koristiti COK Zagreb i prilazne kontrole zračnog prometa Pula i Zadar za potrebe komunikacije sa zrakoplovima. Primopredajni centar izведен je u 2020. u postojećem objektu koji je u potpunosti rekonstruiran i u kojem su smješteni oprema i prateći sustavi. Vrijednost ove investicije je 6,9 milijuna kuna.

Radarska postaja Konavle

Za potrebe nadogradnje sustava nadzora južnog područja FIR-a Zagreb i terminala Dubrovnik na Ilinom vrhu u 2020. je izgrađena radarska postaja Konavle koja se sastoji od višenamjenskog antenskog stupa s pridruženim kontejnerskim objektima i trafostanicom. Instalacijom radarske infrastrukture osigurat će se adekvatna pokrivenost južnog dijela Hrvatske pritom omogućujući i povećanje kapaciteta koji je nužan uslijed porasta prometa u posljednjih nekoliko godina.

2.5. Projekti sufinancirani iz EU fondova

HKZP sudjeluje u brojnim projektima koje sufinancira EU putem INEA-e, pa je u razdoblju od 2014. do 2020. iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) povukao značajna sredstva kao potporu za svoje razvojne projekte.

Radi se o ukupnoj vrijednosti od 39 milijuna eura uz sufinanciranje do najviše 28 milijuna eura (72 %).

CEF je ključan finansijski instrument EU-a kojemu je glavni cilj pružanje finansijske pomoći za projekte razvoja transeuropskih mreža u području prometa, energetike i digitalnih usluga.

HKZP u najvećem dijelu projekata sudjeluje u suradnji s inozemnim partnerima ili putem zajedničkih prijava koordiniranih od strane Upravitelja uvođenja SESAR-a ili direktno prijavama INEA-i.

Cilj realizacije tih projekata jest praćenje i primjena najsuvremenijih tehnoloških trendova, što se prvenstveno odnosi na stalnu i intenzivnu modernizaciju glavnog sustava za upravljanje zračnim prometom.

Sufinancirano instrumentom Europske unije za povezivanje Europe

Aktivni projekti u 2020.

Naziv projekta	Vrijednost u € (HKZP)	Sufinancirano u €	Odobreno	Voditelj	Planirani rok završetka
VARP - Projekt radijske komunikacije u kontroli zračnog prometa putem VoIP-a	2.527.460	2.148.341	VI. 2016.	HKZP	15. 7. 2021.
NewPENS - Zajednička nabava i razvoj NewPENS-a	140.500	119.425	VI. 2016.	Eurocontrol	31. 12. 2020.
VCS-IP - Nadogradnja sustava za govornu komunikaciju kao podrška ATM VoIP komunikacijama	3.500.000	2.975.000	VIII. 2017.	HKZP	31. 12. 2021.
Modernizacija podatkovne komunikacijske mreže zemlja/zemlja - CaRT/iWAN-NG - Faza II. Provedba	1.928.300	1.639.055	VIII. 2017.	HKZP	31. 12. 2021.
Projekt provedbe sustava podatkovnih veza - 2. faza	54.000	23.220	VIII. 2017.	ENAV	31. 12. 2020.
eGAFOR	400.000	340.000	VIII. 2017.	HKZP	30. 6. 2021.
Provedba uskladenog rješenja upravljanja informacijskim sustavima (SWIM Yellow) kod članova COOPANS-a i opće uskladivanje sa Zajedničkim pilot-projektom	10.437.921	5.218.960	IX. 2018.	COOPANS - IAA	1. 7. 2023.
Uskladivanje tehničke platforme za ATM kod 5 pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, uključujući podršku za FRA i pripremu programa PCP-a (COOPANS B3.3, B3.4 i B3.5)	8.479.240	7.207.354	VI. 2016.	COOPANS - ACG	6. 2. 2020.

VARP – Projekt radijske komunikacije u kontroli zračnog prometa putem VoIP-a

Cilj tog projekta je realizacija primjene moderne IP VHF/UHF radijske mreže koja se koristi kao podrška fleksibilnoj konfiguraciji sektora. Time će se zamijeniti zastarjela radijska oprema i povećati ukupni kapacitet radijskog sustava koji se koristi u COK-u Zagreb. Novi sustav temeljiti će se na IP tehnologiji, čime će se riješiti problem ograničenja postojeće radijske mreže kod dinamične promjene ruta.

NewPENS - Zajednička nabava i razvoj NewPENS-a

PENS danas diljem Europe pruža zajedničku IP mrežnu uslugu koja pokriva podatkovnu i glasovnu komunikaciju te pruža učinkovitu podršku postojećim uslugama i novim zahtjevima. Sporazum o zajedničkoj nabavi postignut je 2015. među 34 pružatelja usluga, a njime se definiraju načela i struktura vođenja za nabavu i osiguravanje novih paneuropskih mrežnih usluga koje će zamijeniti PENS.

VCS-IP – Nadogradnja sustava za govornu komunikaciju kao podrška ATM VoIP komunikacijama

Projekt predviđa nadogradnju svih sustava za govornu komunikaciju kako bi se omogućila IP povezivost u području gorovne komunikacije zemlja-zemlja i zrak-zemlja. Nadograđeni sustavi omogućit će telefonsku povezivost sa sustavima za govornu komunikaciju koji su kompatibilni s VoIP-om, kao i laku integraciju svih IP VHF/UHF radija koji su potrebni za upravljanje dinamičkom konfiguracijom zračnog prostora.

Modernizacija podatkovne komunikacijske mreže zemlja/zemlja – CaRT/iWAN-NG

– Faza II – Provedba

Cilj je projekta nadogradnja postojeće nacionalne podatkovne komunikacijske mreže zemlja-zemlja sukladno novim europskim standardima o razmjeni informacija i informacijskim uslugama. Tako će se stvoriti preduvjet za kvalitetniju podršku gorovnim komunikacijama (VoIP).

Opseg projekta uključuje drugu, provedbenu fazu koja podrazumijeva nabavu i instalaciju nove nacionalne IP podatkovne komunikacijske mreže zemlja-zemlja sukladno detaljnoj preporuci dizajna iz prve faze. Provedbenu fazu čine detaljan potvrđeni dizajn mrežnog sustava, isporuka hardvera i softvera, instalacija, postavljanje i integracija te obuka osoblja.

Projekt provedbe sustava podatkovnih veza – 2. faza

Cilj je projekta pružiti podršku Upravitelju uvođenja SESAR-a pri definiranju područja pružanja i dizajna usluge te tehničke arhitekture na razini Europe, razradi i analizi usluga koje će se pružati prema modelu D (ciljno rješenje) i definiranju zajedničkog europskog vođenja navedenog sustava.

eGAFOR

Ideja projekta eGAFOR temelji se na suradnji među pružateljima MET usluga u središnjoj i jugoistočnoj Europi. Krajnji je cilj pružiti korisnicima niskih letova, koji su najkritičniji sigurnosni dio zrakoplovstva, konsolidiranu i usklađenu MET uslugu za let koji je planiran preko nekoliko država. Projekt će pokriti veliko područje koje će uključivati GAFOR rute za koje će se na konsolidiran način objavljivati GAFOR prognoze.

Provedba usklađenog rješenja upravljanja informacijskim sustavima (SWIM Yellow) kod članova COOPANS-a i opće usklađivanje sa Zajedničkim pilot-projektom

Cilj projekta je pripremiti članove COOPANS-a na upravljanje putanjom kroz infrastrukturu SWIM Yellow. Projekt će uključivati i potrebna kibernetička sigurnosna rješenja, kao i usluge proširenog upravljanja dolascima (Ext AMAN). Inicijativa će omogućiti daljnji razvoj usluga i pripremu buduće inicijative profila SWIM Blue.

Usklađivanje tehničke platforme za ATM 5 pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, uključujući podršku za zračni prostor slobodnih ruta (FRA) i pripremu programa Zajedničkog pilot-projekta (COOPANS B3.3, B3.4 i B3.5)

Projekt uključuje: usklađena sistemska rješenja za provedbu zračnog prostora slobodnih ruta i standardizirana korisnička sučelja kod članova COOPANS-a koji su usklađeni i s drugim europskim programima za ta sučelja i pripremu za provedbu SWIM-a povećanjem kibernetičke sigurnosti.

OKOLIŠNA KATEGORIJA

IDENTIFICIRANI RIZICI:

- Upravljanje i očuvanje prirodnih resursa
- Upravljanje doprinosom klimatskim promjenama
- Svijest o odgovornom utjecaju na okoliš

CILJ DO 2024.:

Osigurati vođenje zračnog prometa u cilju poboljšanja učinkovitosti ruta. S obzirom na to da je HKZP napravio planove za osiguravanje kapaciteta, čime će se smanjiti izmjene ruta koje negativno utječu na cilj zaštite okoliša, cilj je jednak referentnim vrijednostima Upravitelja mreže.

HKZP kao pružatelj usluga u zračnoj plovidbi osigurava korisnicima uslužnu mogućnost korištenja što kraćih ruta, za što su propisane ciljne vrijednosti koje ostvaruje punom implementacijom koncepta zračnog prostora slobodnih ruta.

Ključni pokazatelji:

- Smanjenje emisija stakleničkih plinova
- Praćenje uštede emisija putem slobodnih ruta
- Potrošnja električne energije

3.1. Održivo upravljanje okolišem

Prema procjeni Eurokontrola, utjecaj aktivnosti pružatelja usluga na planiranje i osiguranje učinkovite organizacije zračnog prostora iznosi oko 6 % u ukupnom izgaranju goriva u duljini planirane rute. Dizajn zračnog prostora i način rada zrakoplova će uz primjenu novih tehnologija u budućnosti najviše doprinijeti zaštiti okoliša i kontroli štetnih emisija.

Put prema potpunoj dekarbonizaciji zrakoplovne industrije

Prema najnovijem istraživanju, zrakoplovstvo je odgovorno za 3,5 % aktivnosti koje pokreću klimatske promjene te je stoga uloga pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, kao i ostalih subjekata, od izuzetne važnosti prema putu ka održivom zrakoplovstvu.

Kako bi se ostvario ambiciozan cilj klimatske neutralnosti do 2050., EU treba poduzeti niz aktivnosti za osiguranje potpune dekarbonizacije zrakoplovne industrije koja se u tom kontekstu obvezala smanjiti utjecaj na okoliš, što se može postići samo u suradnji svih subjekata. Bez obzira na krizu uzrokovanu pandemijom, aktivnosti oporavka moraju biti u skladu s ciljevima održivosti okoliša tzv. *green recovery*.

U tom kontekstu osnovana je radna skupina u okviru zajedničkog programa EASA-e i Eurokontrola, u kojoj sudjeluju i predstavnici HKZP-a, a čiji je zadatak izraditi rješenja za veću transparentnost pružatelja usluga u izvještavanju o svom utjecaju na okoliš u cilju njihova doprinosa potpunoj dekarbonizaciji zrakoplovne industrije.

Također, predstavnici HKZP-a sudjeluju i u radnoj skupini ICAO-a koja se bavi ekološkim pitanjima vezanim uz zračne luke i operacije zrakoplova u blizini zračnih luka kako bi se poboljšale politike zaštite okoliša u tim područjima.

Sustavi i politike

Prilikom uvođenja sustava upravljanja okolišem prema normi ISO 14001 u 2015. definirana je Politika upravljanja okolišem u organizaciji koja odgovara prirodi, opsegu i utjecaju njezinih djelatnosti, proizvoda ili usluga na okoliš.

Politika upravljanja okolišem navodi važnost usklađenosti sa zakonskim i drugim zahtjevima vezanim za zaštitu okoliša, očuvanju i racionalnom korištenju prirodnih resursa, prevenciji onečišćenja kao temeljnog pristupa u upravljanju aspektima okoliša, kontinuiranoj brizi o sprečavanju onečišćenja i izboru dobavljača prema zahtjevima zaštite okoliša, osiguravanju uvjeta za odvojeno prikupljanje svih vrsta otpada, uvježbanosti zaposlenika u slučaju akcidentnih situacija (održavanje vježbi pripravnosti i odziva na hitne situacije vezane uz okoliš) te stalnom poboljšavanju sustava upravljanja okolišem.

Postignuća u upravljanju okolišnog utjecaja

Provedbenom uredbom (EU) 2019/317 definiran je okoliš kao jedan od ključnih područja performansi za usluge u zračnoj plovidbi. Uredbom se definira učinkovitost horizontalnog leta na ruti za stvarnu putanju (KEA) i ključni pokazatelj performansi (KPI) u području okoliša, a posebnom odlukom Komisije definirane su ciljne vrijednosti. HKZP mora osigurati korisnicima usluga mogućnost korištenja što kraćih ruta, za što su propisane ciljne vrijednosti koje ostvaruje punom implementacijom koncepta zračnog prostora slobodnih ruta.

HKZP je utvrdio značajne aspekte okoliša koji se kontinuirano prate i ažuriraju pri svakoj većoj promjeni odnosno minimalno jednom godišnje. Značajni aspekti okoliša su bitne odrednice razvoja HKZP-a koje su uključene u upravljanje organizacijom:

- elektromagnetsko zračenje
- buka zrakoplova
- optimizacija zračnog prostora i mreže zračnih puteva
- potrošnja električne energije
- buka centralnog sustava klimatizacije
- generiranje opasnog otpada.

Definirani su opći i pojedinačni ciljevi zaštite okoliša, vodeći računa o očuvanju i racionalnom korištenju prirodnih resursa (električna energija, voda i gorivo) i prevencija onečišćenja, korištenje prirodno obnovljivih izvora energije, izvježbanost zaposlenika u slučaju akcidentnih situacija i izbor dobavljača prema zahtjevima zaštite okoliša. U realizaciji ciljeva okoliša sudjeluju svi zaposlenici, svatko u okviru svojih radnih aktivnosti i prihvativljivom utjecaju radnih procesa na okoliš.

Značajne aktivnosti sustava upravljanja okolišem odvijale su se kroz opće i pojedinačne ciljeve sustava upravljanja okolišem.

Smanjenje razine EM zračenja

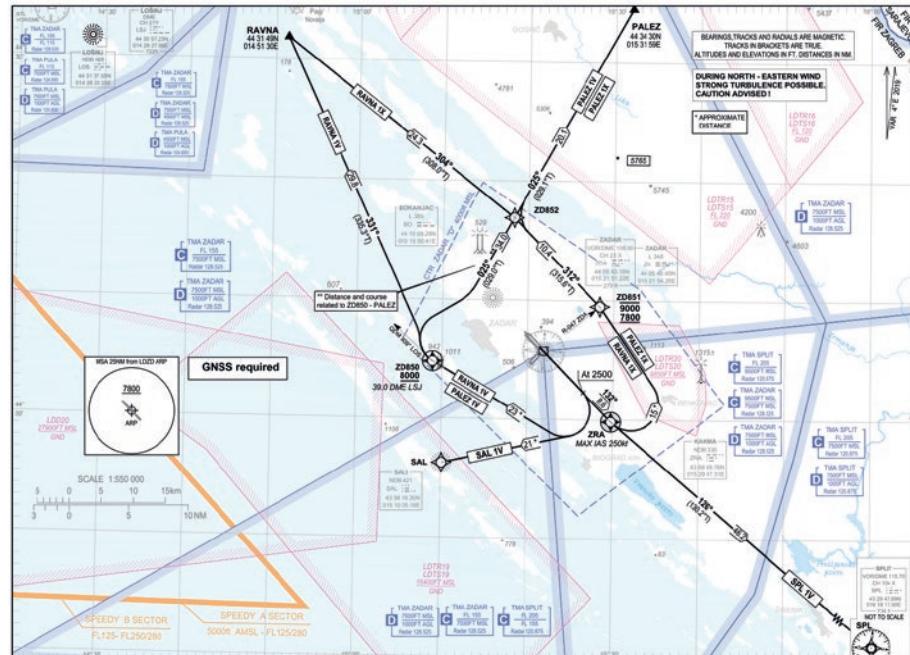
Od 2015. uspostavljena je baza podataka izvora elektromagnetskog zračenja i utvrđeni su propisani podaci o kojima se vodi evidencija. Mjerjenja razine polja elektromagnetskog zračenja provode se periodički u ciklusima od dvije godine i nakon prvog postavljanja uređaja sukladno rješenju Ministarstva zdravstva.

Indirektno smanjenje buke zrakoplova i emisije štetnih plinova

Na buku zrakoplova i emisije stakleničkih plinova izravno utječu naši korisnici odnosno zračni prijevoznici.

U 2020. je nastavljena implementacija koncepta zračnog prostora koji se temelji na performansama zrakoplova (PBN) u cilju povezivanja gornjeg zračnog prostora na mrežu novih prilazno-odlaznih ruta za prostornu navigaciju u donjem zračnom prostoru te njihovo povezivanje na objavljene procedure prilaza. Tako su u travnju puštene u rad PBN procedure u nadležnosti prilazne kontrole Zadar, a u planu su još postupci za Lošinj koji su odgođeni zbog rekonstrukcije uzletno-sletne staze.

Očekivani dobici, uz optimizaciju prometnih tokova i smanjenje emisije ispušnih plinova, uključuju smanjenje troškova zrakoplovnih kompanija i opterećenja prilaznih kontrolora te povećanje predvidivosti letnih operacija.

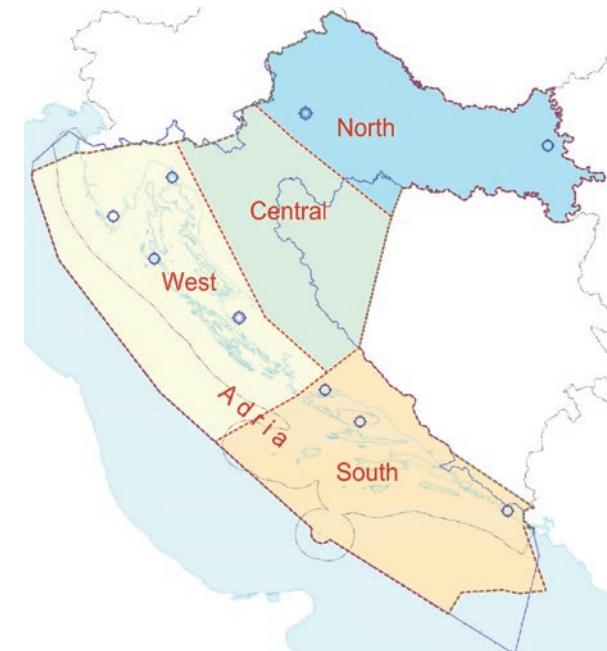
Karta RNAV1 standardnih instrumentalnih odlaznih procedura za aerodrom Zadar

Izmjene u organizaciji zračnog prostora HKZP planira i provodi kako bi pravovremeno odgovorio na očekivani trend rastućeg prometa.

Projekt izmjene sektorskih granica i uvođenje sektora *Central* proveden je u veljači 2020. s ciljem ostvarenja prednosti za korisnike zračnog prostora u sezoni 2020.

Međutim, pojavom pandemije stvarni učinci promjene nisu bili vidljivi u očekivanoj mjeri, kao ni moguće uštede u emisijama štetnih plinova odnosno ostvarenja boljih učinaka za okoliš.

Idejno, u uvjetima dodatno oslobođenih kapaciteta korisnicima se omogućuje planiranje i korištenje najkratče rute ukoliko je to preferirani izbor kompanije.

Nova sektorizacija

3.2. Važnost ublažavanja emisija stakleničkih plinova

Glavni ekološki kriteriji utjecaja zračnog prometa na okoliš jesu buka zrakoplova i emisija štetnih plinova iz motora zrakoplova, međutim HKZP ne generira nijedan od njih.

HKZP izravno utječe na okoliš kroz sustave za komunikaciju, navigaciju i nadzor zračnog prometa, bukom koja može nastati radom uređaja i strojeva i centralnog klimatizacijskog sustava, korištenjem obnovljivih izvora energije i racionalnom potrošnjom prirodnih resursa (električne energije, vode i goriva za pogon opreme) te stvaranjem otpada.

HKZP neizravno utječe na okoliš kroz smanjenje emisija štetnih plinova i buke zrakoplova putem mjera optimizacije zračnog prostora i mreže zračnih puteva koje redovito provodi.

Direktne emisije štetnih plinova potječu od upotrebe energenata za vlastite potrebe prijevoza (pogon službenih automobila, službena putovanja, terenski rad itd.), pogon agregata koji su pomoći izvor napajanja električnom energijom i pogon strojeva za gospodarsko održavanje lokacija.

Praćenje potrošnje energenata iz neobnovljivih izvora uvedeno je početkom 2018. kako bi se kvantificirali podaci i pratila statistika direktnih emisija stakleničkih plinova (Područje 1). Stoga je 2018. postavljena kao bazna godina za usporedbu s idućim razdobljima izvještavanja. Izračun je dobiven pomoću standarda *GHG Protocol Corporate* kojeg su razvili The World Resources Institute (WRI) i The World Business Council on Sustainable Development (WBCSD) u skladu sa smjernicama *IPCC 2006 Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories*.

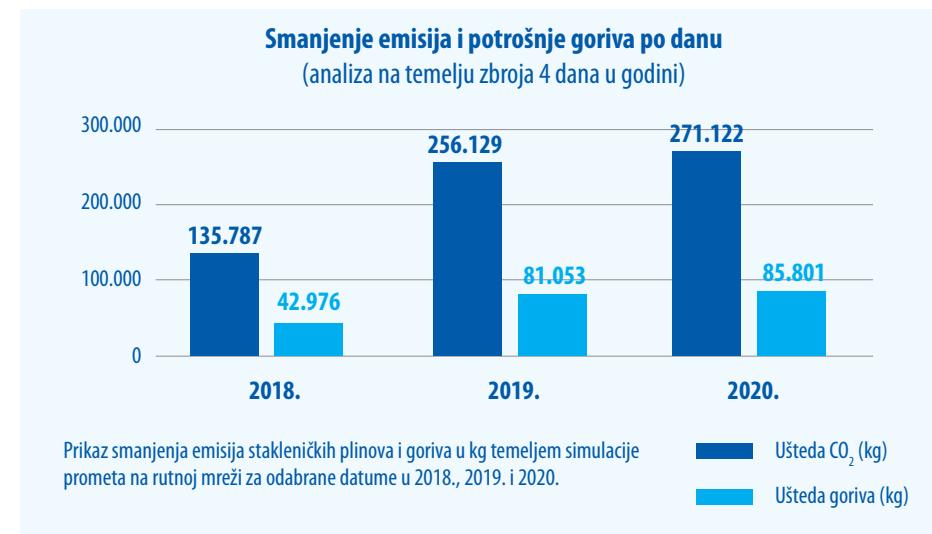
Praćenje smanjenja štetnih emisija u zračnom prostoru slobodnih ruta (SECSI FRA)

Početkom 2018. dovršen je i projekt SECSI kojim su se „spojili“ prostori SEAFRA i SAXFRA u jedinstveni FRA prostor iznad čak 6 zemalja, od kojih su 4 članice FAB CE-a. Pružanjem mogućnosti zrakoplovnim prijevoznicima da lete koristeći FRA koncept, HKZP i RH daju vrlo značajan pozitivni doprinos što boljem ostvarenju ovog indikatora koji se mjeri na razini FAB CE-a.

Kroz ovu inicijativu HKZP direktno pridonosi smanjenju KEA neučinkovitosti i omogućuje svojim korisnicima korištenje najkraćih ruta na širem geografskom području uz učinak na smanjenje potrošnje goriva i poslijedno smanjenje emisija štetnih plinova, primjerice CO₂ i NOx.

Mjerenja ušteda sukladno definiranim parametrima provode se četiri puta godišnje, pri čemu se koristi Eurocontrolov alat za postoperativne analize *NET Strategic Tool* koji je u mogućnosti simulirati uštede s obzirom na ono što HKZP stavlja na raspolaganje korisnicima.

Tijekom 2020. zabilježeno je smanjenje emisija CO₂ i potrošnje goriva po danu za oko 5,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Doprinos produkata zrakoplovne meteorologije smanjenju emisije CO₂

Osim službenih meteoroloških produkata, HKZP izdaje dodatne produsete u cilju poboljšanja sigurnosti zračnog prometa, ali i pomoći prilikom njegovog planiranja. Za korisnike to znači bolje upravljanje resursima, što dovodi do smanjenja CO₂.

Posebno valja istaknuti eGAFOR, novi produkt koji je razvijen u okviru istoimenog projekta čiji je HKZP pokretač i glavni nositelj. Namijenjen je generalnoj avijaciji i daje vjerovatnosnu prognozu meteoroloških elemenata i pojava koji utječu na odvijanje VFR letova u cilju stvaranja jedinstvene mreže eGAFOR ruta i simultanog prognoziranja meteoroloških elemenata po jedinstvenim i usklađenim kriterijima. To će omogućiti bolje planiranje i sigurnije letenje, što posredno dovodi i do ekonomskih ušteda, a to znači i smanjenja CO₂. Na temelju rezultata tog projekta pokrenuta je na području osam zemalja operativna izrada produkta eGAFOR kao EUMETNET-ovog modula u *Aviation Support Programu*.

Sa službama susjednih zemalja HKZP surađuje i u poboljšanju prognoza za rutno letenje, a posebnu važnost sa stajališta sigurnosti ima koordinacija upozorenja o značajnim meteorološkim pojavama na ruti (SIGMET) koje zahvaćaju više susjednih zemalja. Ujednačeni kriteriji izdavanja navedenog produkta dovode do boljeg planiranja zrakoplovnih operacija i ušteda koje posredno smanjuju količine CO₂.

Od lipnja 2020. prognostičari HKZP-a sudjeluju u izradi zajedničke europske zrakoplovne prognoze namijenjene Upravitelju mreže s naglaskom na upravljanje protokom prometa 12 do 36 sati unaprijed. Grmljavinske oluje tijekom ljeta često su jedno od glavnih ograničenja u ostvarenju planiranog protoka prometa nad Europom. Stoga pravodobna i konzistentna prognoza orijentirana na korisnika (Upravitelja mreže) doprinosi povećanju sigurnosti i pročitnosti zračnog prometa te smanjenju kašnjenja i posljedično emisije CO₂.

Istraživanja onečišćenja zraka u JI Europi

Zaposlenici HKZP-a Amela Jeričević i Goran Gašparac sudjelovali su u 2020. u nekoliko znanstvenih istraživanja na temu onečišćenja zraka u jugoistočnoj Europi s naglaskom na Hrvatsku. Istraženi su meteorološki i kemijski procesi koji pridonose povećanim razinama onečišćujućih tvari u zraku na osnovu kojih su pružene smjernice za upravljanje lokalnom i regionalnom kvalitetom zraka.

U radu objavljenom u časopisu *Atmospheric Chemistry and Physics* pokazane su prostorno-vremenske varijabilnosti koncentracija iz mjerjenja i rezultata numeričkih atmosfersko-kemijskih simulacija. Utjecaj zračnog prometa integriran je u numeričke simulacije kroz emisije iz zrakoplovnih motora i drugih izvora u blizini zračnih luka. Najznačajnije emisije povezane s utjecajima na zdravlje iz zrakoplovnih aktivnosti su, uz dušikove okside i hlapljive organske spojeve, lebdeće čestice koje su analizirane u navedenom radu.

Koautori su i studije slučaja koja se bavi satelitskom meteorologijom i istraživanjem izvora visokog onečišćenja zraka u JI Europi česticama čiji je izvor u dalekoj Aralskoj pustinji između Kazahstana i Uzbekistana. Onečišćenje zraka zabilježeno je u većem dijelu kontinentalne Hrvatske u ožujku 2020., a Zagreb je s najvećom koncentracijom čestica bio najonečišćeniji grad na svijetu 27. ožujka 2020.* Epizode povišenih koncentracija tih čestica u zraku značajno utječu i na vidljivost te posljedično i na zračni promet.

Također, u listopadu i studenom 2020. sudjelovali su u potpori provedbe mjerena metana i sumporovog dioksida u zraku zrakoplovom u Italiji, Hrvatskoj, Srbiji i BiH. Naši zaposlenici sudjelovali su aktivno kroz pružanje svakodnevne prognoze koncentracija metana i sumporovog dioksida te meteoroloških parametara na temelju rezultata vlastitih numeričkih simulacija atmosfersko-kemijskog modela. Mjerena su provedena u okviru projekta *METHANE-To-Go-Europe* znanstvenika s Institutom za fiziku atmosfere (IPA).

Izvježbanost zaposlenika u slučaju akcidentnih situacija

U 2020. u sjedištu je održana vježba pripravnosti i odziva na hitne situacije u okolišu s ciljem osposobljavanja zaposlenika za postupanje u izvanrednim i hitnim situacijama u sustavu zaštite okoliša. Tom prilikom provjerena su postupanja u slučajevima izljevanja hidrauličnog ulja iz preše za odlaganje komunalnog otpada, kao i interna komunikacija zaposlenika.

Vježba pripravnosti i odziva na hitne situacije u okolišu

* Nataša Strelec Mahović and Jose Prieto (EUMETSAT), Amela Jeričević and Goran Gašparac (Croatia Control) and Ivan Smiljanic (CGI): Case study: Aralkum Desert dust pollutes air in South-East Europe, EUMETSAT, <https://www.eumetsat.int/aralkum-desert-dust-pollutes-air-south-east-europe>

3.3. Pokazatelji uspješnosti upravljanja energijom i ulaganje u obnovljive izvore

HKZP vodi stalnu brigu o okolišu i kroz racionalno korištenje energetskih resursa i poboljšanje upravljanja električnom energijom.

ZelEN certifikat za 2020.

EMS edukacija

U HKZP-u je organiziran osnovni e-modul „Sustav upravljanja okolišem“ s provjerom znanja u cilju osposobljavanja zaposlenika koje se provodi najmanje jednom u pet godina ili ranije ukoliko je došlo do bitnih izmjena u sustavu. Promjene zakonske regulative konstantno se prate i ažuriraju kroz dokumentaciju i na koordinacijskim sastancima, a po potrebi se osnivaju timovi koji provode usklađenja sa zakonskom regulativom.

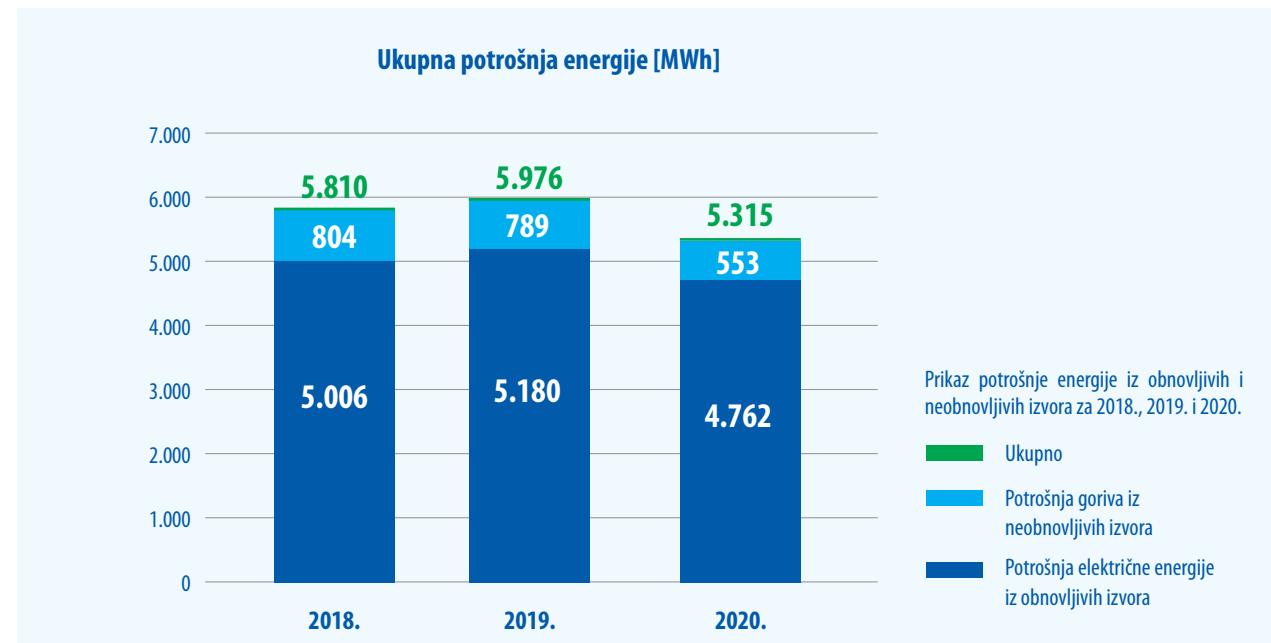
HKZP od prosinca 2017. kupuje električnu energiju HEP ZelEn. Riječ je o zelenoj energiji dobivenoj isključivo iz obnovljivih izvora.

Na operativne potrošače otpada 40 % potrošnje električne energije, 20 % na sustav klimatizacije, a nešto manje od 10 % na potrošnju restorana. Potrošnja administrativnih prostora je oko 30 %.

Od značajnijih radova na elektroenergetskom sustavu u Velikoj Gorici novi je sustav dizalica topline vezanih uz

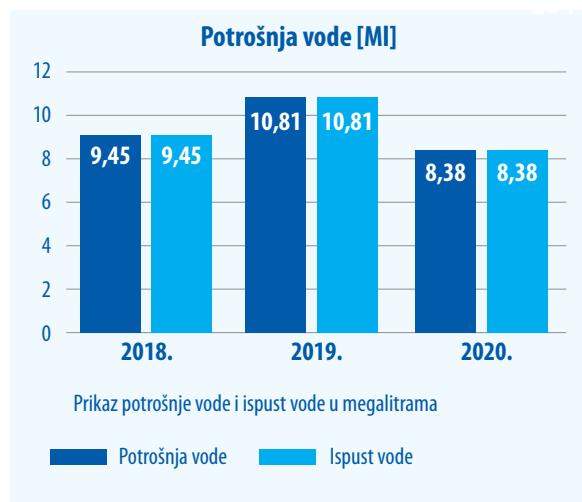
bunare koji je u 2019. pušten u operativni testni rad, te je HKZP koristio novi sustav hlađenja. Sustav je povoljniji što se tiče utroška električne energije jer kao kondenzatorsku stranu (ljeti) koristi rashladnu toplinu bunarske vode (14 °C, veći dio godine), uz veće iskorištenje i povoljniji ESEER.

Očekuju se i nadalje dodatne uštede električne energije odnosno više rashladne energije uz manje električne energije, čime su ostvarene mogućnosti za dodavanje novih sustava potrošača.

Potrošnja vode

HKZP vodu dobiva iz sustava javne vodoopskrbe. Potrošnja vode unutar kompanije odnosi se uglavnom na vodu za piće i sanitarnu vodu. Odvodnja vode riješena je sustavom interne odvodnje koja vodi do sustava javne odvodnje.

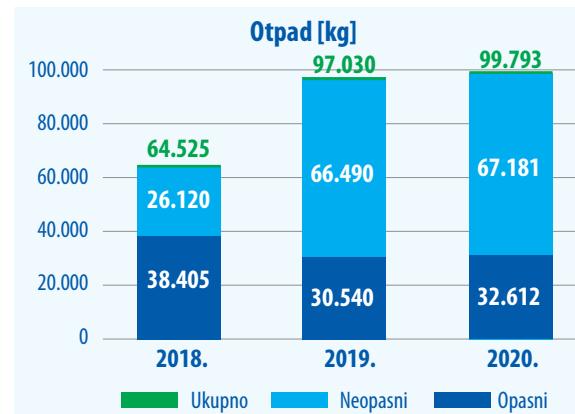
Gospodarenje otpadom

S otpadom se postupa poštujući osnovna načela i primjenjujući red prvenstva gospodarenja otpadom. Uz komunalni otpad prikupljaju se, odvajaju i ekološki zbrinjavaju neopasni i opasni otpad. Gospodarenje otpadom i praćenje generiranja opasnog otpada značajan je aspekt HKZP-a koji se kontinuirano prati i ažurira.

Ugovorni sakupljač otpada neklorirana motorna, strojna i maziva ulja na bazi minerala predaje ovlaštenom koncesionaru za upotrebu, a obrađuje ga kao odgovarajući energetski materijal za postrojenje. U 2020. iskorišteno je 0,542 t.

Ujedno je taj ugovorni sakupljač otpada biorazgradivi otpad iz restorana predao u biotoplinsko postrojenje na daljnju upotrebu energentica za proizvodnju energije. U 2020. iskorišteno je 22.090 t.

U 2020. proizvedeno je ukupno 99.723 t neopasnog i opasnog otpada sa svih lokacija HKZP-a.

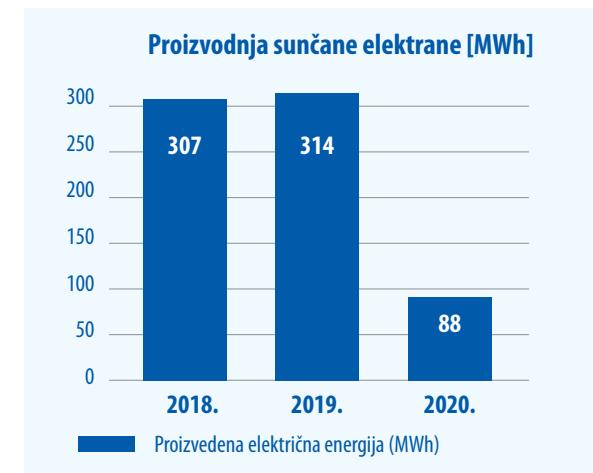

Podaci su dobiveni internom evidencijom Odjela zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša koja se bilježi u sustavu gospodarenja otpadom RH.

Fotonaponska centrala

HKZP je jedan od prvih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi u Europi koji je za poslovne potrebe primijenio obnovljive izvore energije snage 345 kW. Projekt „Sunčana elektrana HKZP-a“ realiziran je na lokaciji u Velikoj Gorici 2015., a proizvodnja se redovito prati i ažurira na mjesečnoj razini.

U razdoblju od ožujka do svibnja 2020. potrošnja je znatno smanjena zbog uvođenja rada od kuće uslijed pandemije bolesti COVID-19, pa je sunčana elektrana radila smanjenim kapacitetom.

Napomena: U razdoblju od veljače do kolovoza 2020. podaci su bili nedostupni uslijed kvara solarnog sustava koji bilježi proizvodnju električne energije. U veljači, lipnju i srpnju sunčana elektrana radila je punim kapacitetom, ali proizvodnja nije zabilježena.

DRUŠTVENA KATEGORIJA

IDENTIFICIRANI RIZICI:

- Upravljanje i ulaganje u ljudske resurse
- Upravljanje doprinosom HKZP-a društvenim promjenama
- Razvijati svijest HKZP-a o odgovornom utjecaju na društvo

CILJ DO 2024.:

Održavati i razvijati pozitivno, motivirajuće radno okruženje u kojem svi zaposlenici stječu potrebne kompetencije i vještine. Nadalje, osigurati da se sve usluge pružaju na siguran i učinkovit način, neprekidno i interoperabilno.

4 KVALITETNO
OBRAZOVANJE

8 DOSTOJANSTVEN
RAD I EKONOMSKI
RAST

Najveći utjecaj na globalne ciljeve održivog razvoja

- Struktura zaposlenika prema spolu, vrsti zaposlenja (ugovor na određeno/neodređeno)
- Osposobljavanje zaposlenika

Zapošljavanje osoblja odgovarajućih kompetencija, kao i stalno ulaganje u njihov razvoj, obrazovanje i izvrsnost važan je preduvjet za sigurno i kvalitetno pružanje usluga. Adekvatan broj kontrolora i kontinuirano sposobljavanje kandidata za stjecanje dozvole kontrolora zračnog prometa jedna je od temeljnih odrednica poslovanja HKZP-a.

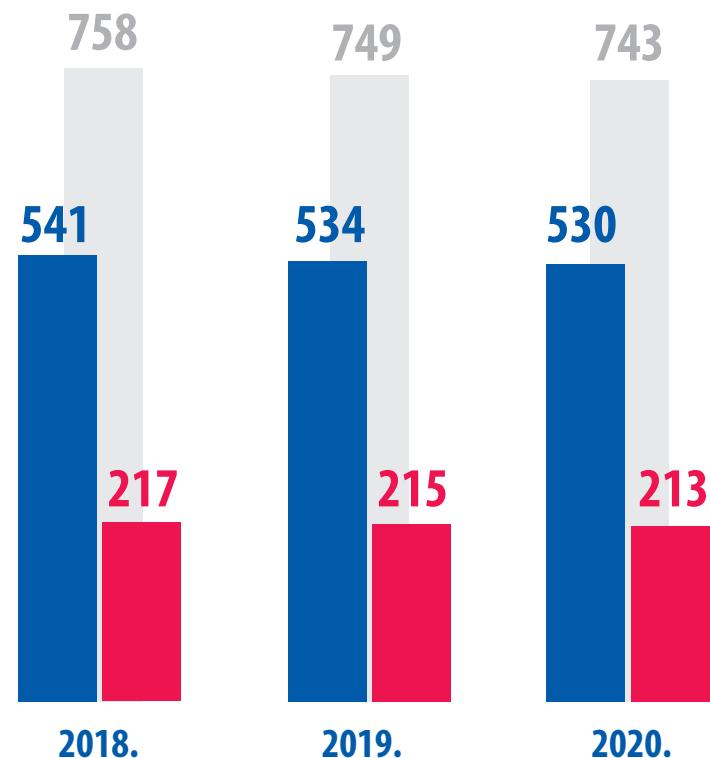
HKZP je na dan 31. 12. 2020. imao 743 zaposlenika, od toga 530 muškarca i 213 žena. Od ukupnog broja, na određeno vrijeme zaposleno ih je 30. U 2020. je zaposleno 36 novih, a 42 ih je otišlo iz kompanije, od čega je 37 radnika umirovljeno.

Kontrolorka u Centru oblasne kontrole Zagreb

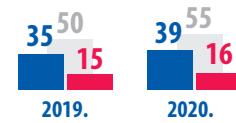
Broj zaposlenika po spolu na dan 31.12.

■ Muškarci
■ Žene
■ Ukupno

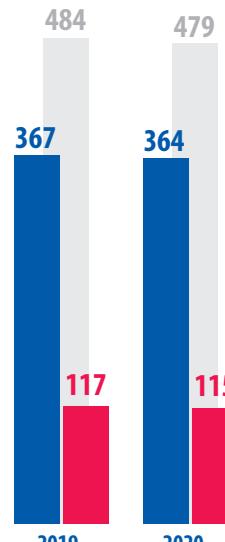

Broj zaposlenih po sektorima na dan 31. 12.

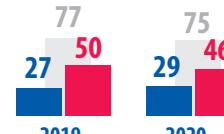
█ Muškarci
█ Žene
 Ukupno
 Organizacionjska jedinica

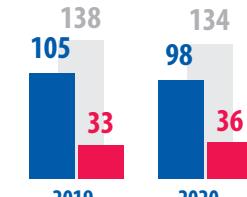
Ured direktora, ostali uredi i Samostalna jedinica vojnih poslova

Sektor upravljanja zračnim prometom

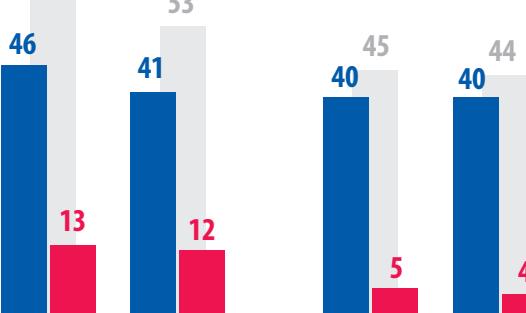
Sektor korporativnih funkcija Društva

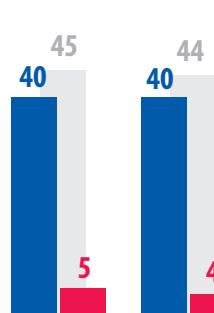
Sektor CNS, MET i AIM/AIS usluga

Broj zaposlenih po podružnicama na dan 31. 12.

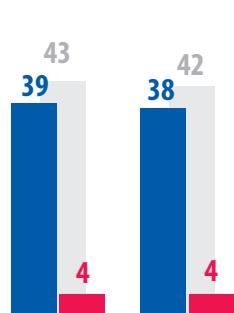
█ Muškarci
█ Žene
 Uzupno
 Podružnica

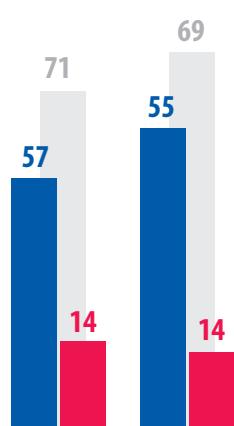
Split/Brač

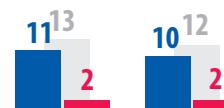
Zadar

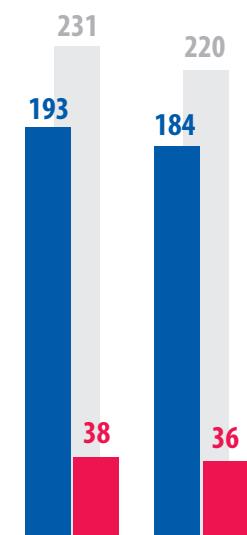
Dubrovnik

Istra/Kvarner

Osijek

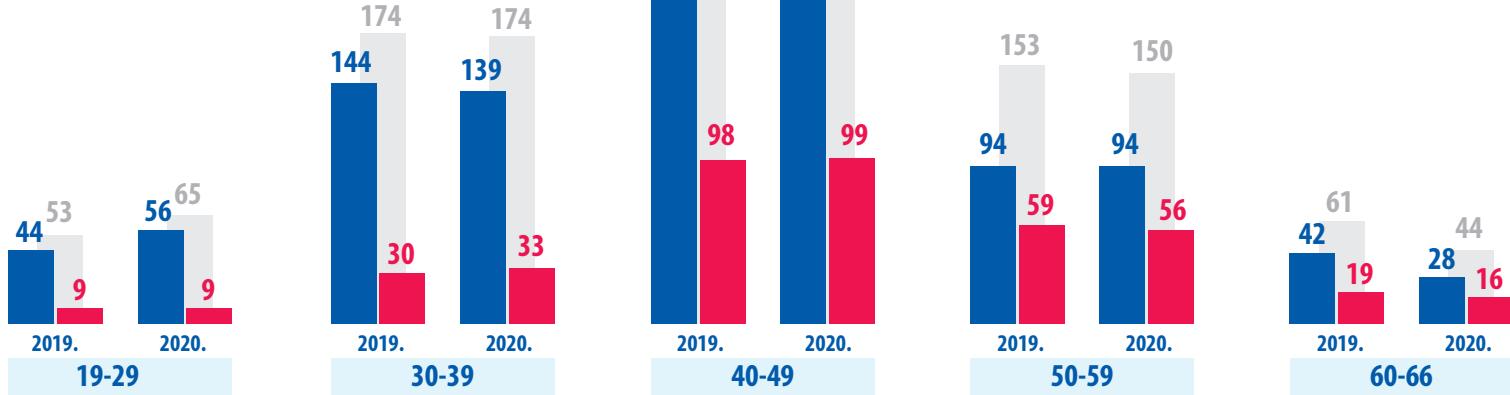

UKUPNO

Starosna dob zaposlenika na dan 31.12.

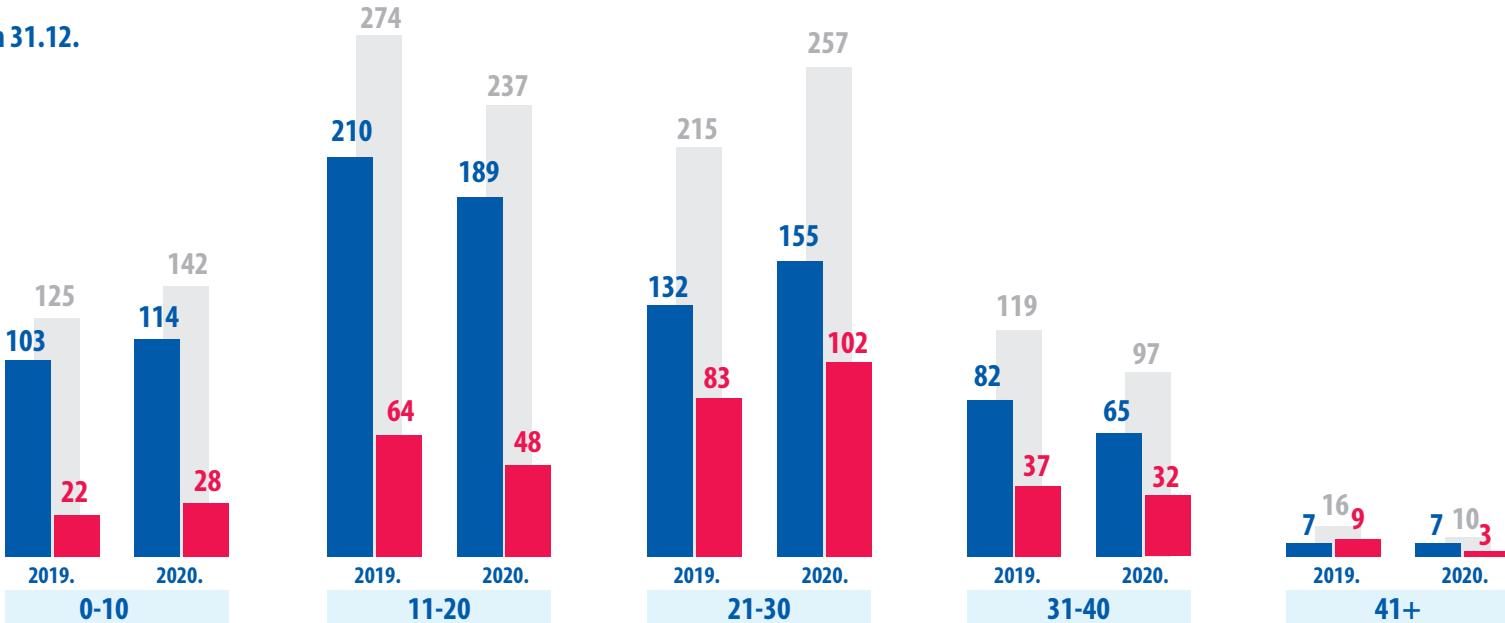
Prosječna starost zaposlenika na dan 31. 12. 2020. iznosi 44 godine.

█ Muškarci
█ Žene
 Ukupno
Starosna razdoblja

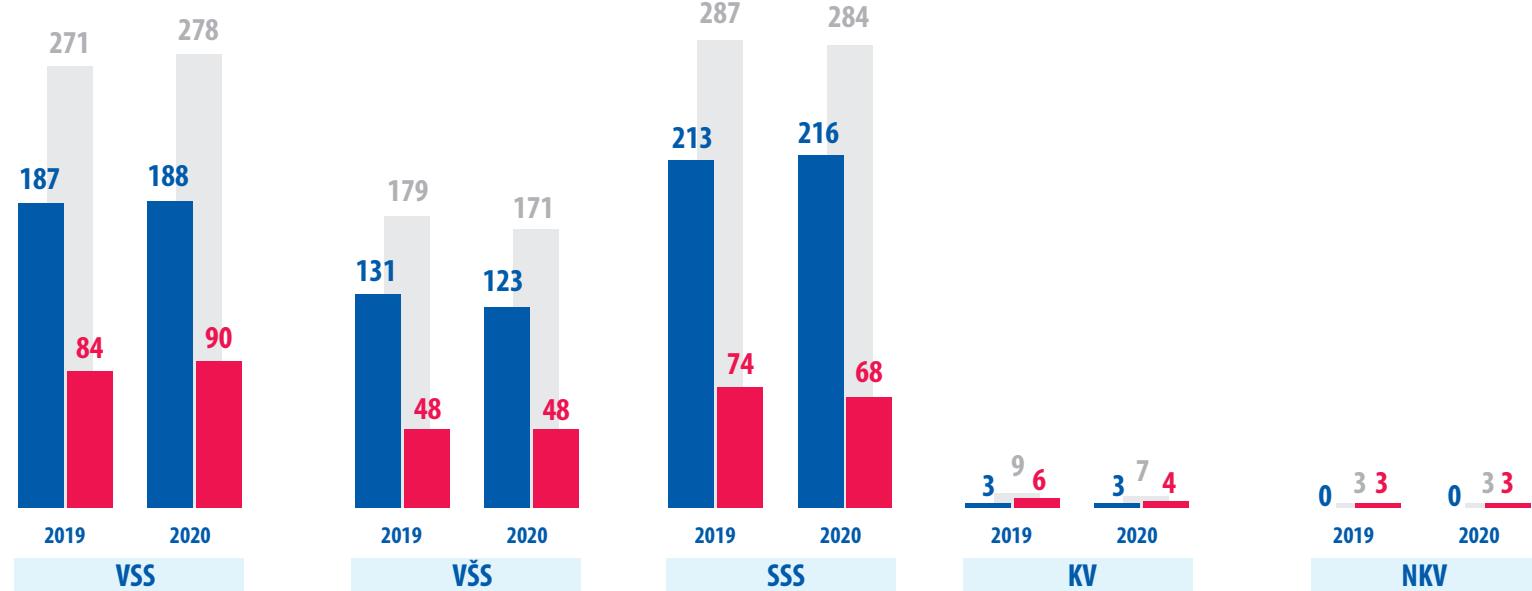
Radno iskustvo na dan 31.12.

█ Muškarci
█ Žene
 Ukupno
Godine

**Struktura zaposlenih po
stručnoj spremi na dan 31. 12.**

Muškarci
Žene
Ukupno
Stručna spremi

**Broj žena i muškaraca na
rukovodećim pozicijama po
sektorima na dan 31. 12.**

Muškarci
Žene
Ukupno
Organizacionjska
jedinica

4.1. Status zaposlenika

Svi zaposlenici uživaju jednako sva prava zajamčena Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom, neovisno o spolu i radnom vremenu, tj. bez obzira jesu li sklopili ugovor o radu na neodređeno ili određeno radno vrijeme, rade li u punom, nepunom ili skraćenom radnom vremenu.

Solidarna potpora	Ostala materijalna prava
Dani plaćenog dopusta - do 9 dana, ovisno o razlozima	Regres za korištenje godišnjeg odmora
Dani neplaćenog dopusta - do 30 dana, iznimno do godinu dana	Mirovinski program zaposlenika <ul style="list-style-type: none"> jednokratna mirovinska naknada kod odlaska u mirovinu uplata u zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond (III. mirovinski stup), čija je visina propisana Kolektivnim ugovorom.
Naknada za rođenje djeteta	Dar u naravi prigodom Božića i dar djetetu prigodom sv. Nikole
Naknada za tjelesno oštećenje	Naknada troškova prijevoza
Naknada za bolovanje zaposlenika dulje od 90 dana	Osiguranje zaposlenika od posljedica nezgode i bolesti 24 sata
Naknada za zdravstvene potrebe zaposlenika	Zdravstveni program prevencije i zbrinjavanja stresa za kontrolore zračnog prometa – do 14 kalendarskih dana rekreacijskog odmora godišnje
Naknada plaće tijekom roditeljskog dopusta	Sistematski zdravstveni pregled
Novčana pomoć zaposleniku ili njegovoj obitelji	Jubilarna nagrada
Naknada za prehranu	Otpremnina u slučaju otkaza ugovora o radu (koji nije uvjetovan skrivljenim ponašanjem zaposlenika)

U 2020. po prvi put je u povijesti kompanije izabrano Radničko vijeće koje broji 9 članova, čime su radnici dobili priliku da putem svojih predstavnika suodlučuju o pitanjima od njihove važnosti. Ranije su funkciju Radničkog vijeća obavljali predstavnici sindikata. Radničko vijeće štiti i promiče interes radnika savjetovanjem, suodlučivanjem ili pregovorima s poslodavcem o važnim pitanjima za njihov položaj.

U 2020. je u HKZP-u prvi put izabrano Radničko vijeće

Dobrovoljno darivanje krvi

Zaposlenici, dobrovoljni darivatelji krvi ostvaruju pravo na jedan slobodni plaćeni dan na dan darivanja krvi ili sljedeći radni dan, za što po Kolektivnom ugovoru imaju pravo najviše tri puta u godini. Broj dobrovoljnih darivatelja krvi u 2020. je 33, među njima i dvije žene.

Jedna od zaposlenica
koje su darovale krv u 2020.

4.2. Osposobljavanje zaposlenika

S novim ustrojem od 1. listopada 2019. uspostavljen je Ured za osposobljavanje kao zasebna organizacijska jedinica. U 2020., osim osposobljavanja kontrolora u sklopu Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa koja je dio Ureda, provedeno je i osposobljavanje zrakoplovno-tehničkog i zrakoplovno-meteorološkog osoblja, oblasnih vojnih kontrolora, nadzornika i voditelja smjene, AMC koordinatora, FIS kontrolora, kontrolora protoka prometa i pomoćnog zrakoplovnog osoblja (operatora preduzetnog informiranja, obrade podataka o letu i COM operatera).

Zaposlenici novoosnovanog Ureda za osposobljavanje

U 2020. su provedena i ostala osposobljavanja za koje je zadužen Sektor korporativnih funkcija Društva, a odnose se na područja zaštite, zaštite na radu i zaštite od požara za nove zaposlenike. Također, provedena su i osposobljavanja iz različitih područja rada (financija, računovodstva, prava, meteorologije, upravljanja zračnim prometom, tehničkih sustava), od kojih je većina provedena na daljinu. I u 2020. kompanija je zaposlenicima sufinancirala troškove studija od njezinog posebnog interesa, kao i tečajeve stranih jezika.

Operativno osoblje

Sukladno zahtjevima operativnih sektora, Ured za osposobljavanje izrađuje programe i planira osposobljavanja (prema propisanom trajanju, vrsti i sadržaju), kao i koordinaciju 130 stručnjaka (teorijskih i praktičnih instruktora, ispitičača i ocjenjivača) koji ih provode.

Organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa certificirana je u skladu s Ured-bom Komisije (EU) 2015/340 za pružanje sljedećih osposobljavanja i pripadajućih tečajeva:

Inicijalno osposobljavanje, koje uključuje:

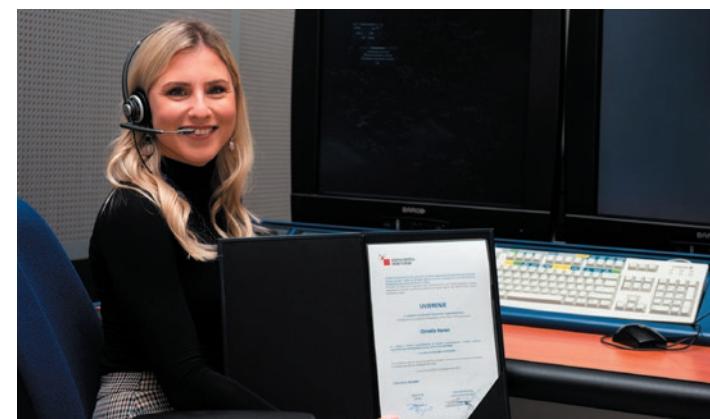
- osnovno osposobljavanje
- osposobljavanje za ovlaštenje oblasnog i toranjskog kontrolora.

Ospozobljavanje za lokaciju, koje uključuje 16 različitih lokacija.

Kontinuirano osposobljavanje, koje uključuje:

- obnovu znanja kontrolora (standardna praksa i postupci, izvanredne okolnosti, ljudski čimbenik)
- osposobljavanje za konverziju (promjena operativne okoline).

Ospozobljavanje instruktora za praktično osposobljavanje i ocjenjivača, uključujući i tečajeve obnove znanja.

Kandidatkinja na osposobljavanju za kontrolorku zračnog prometa

Teorijsko osposobljavanje kontrolora provodi se u multifunkcionalnim dvoranama i računalnim učionicama u kompaniji. Nakon toga nastavlja se praktično osposobljavanje na najmodernijem radarskom simulatoru s više od 10 međusobno povezanih radnih pozicija za kontrolore i pseudopilotе smještenom u sjedištu i na toranjskom simulatoru u splitskoj podružnici koji je razvijen vlastitim snagama, s prikazom od 180 stupnjeva, uključujući platformu i softvere za praktične vježbe. Osposobljavanja je moguće održavati i online, a svi potrebni materijali dostupni su na softverskoj platformi CroVIBE koja je također razvijena vlastitim snagama. Uči se s tableta, narušen je paper-pen koncept.

U 2020. provedena su sljedeća osposobljavanja po kategorijama osoblja:

Kontrolori zračnog prometa

Vrsta osposobljavanja	Broj polaznika
Osnovno osposobljavanje	20
Ospozobljavanje za ovlaštenje oblasnog kontrolora	16
Ospozobljavanje za lokaciju	13
Ospozobljavanje za obnavljanje i produljenje ovlaštenja	14
Obnova znanja za instruktore i ocjenjivače	38
Konverzinski tečaj	126

Kontrolori moraju kontinuirano održavati upisane ovlasti i ovlaštenja, što pored obveznih provjera kompetencija i obnove znanja, uključuje i održavanje:

- zdravstvene sposobnosti kategorije 3 (za zrakoplovno osoblje)
- jezične ovlasti za engleski, za što polazu test ELPAC.

U 2020. najviše kontrolora imalo je razinu 5 (63 %), čija je valjanost 6 godina. Razinu 4 (valjanost 3 godine) imalo je 28 %, a razinu 6 (valjanost 9 godina) 9 % kontrolora.

Zrakoplovno-tehničko osoblje: temeljna obuka, stjecanje različitih ovlaštenja i kompetencija te obnova znanja.

Rad i funkciranje tehničkih sustava i uređaja nadzire, održava i unapređuje tim visokoosposobljenih inženjera. Stoga je njihovo kontinuirano osposobljavanje neophodno kako bi se osigurao stalni 24-satni nadzor i upravljanje tim uređajima.

64

Prosječni broj sati
ospozobljavanja
po zaposleniku

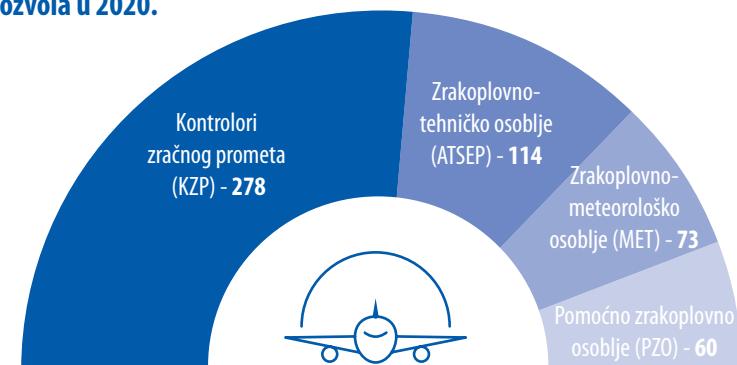

Zrakoplovno-tehničko osoblje nadzire rad ATM sustava

Zrakoplovno-meteorološko osoblje: osposobljavanje za nove oblasne prognostičare, motritelje i jednog instruktora, obnova znanja za motritelje i radionica za oblasne prognostičare o eGAFOR-u.

Pomoćno zrakoplovno osoblje: osposobljavanje za COM operatore i obnova znanja za operatora preduzetnog informiranja.

Operativno osoblje – broj dozvola u 2020.

4.3. Tečajevi za druge pravne osobe

U suradnji predavača HKZP-a i Policijske uprave primorsko-goranske u siječnju 2020. je održana radionica Bespilotne letjelice i sustavi, na kojoj su sudjelovali policijski službenici te-mljne, granične, kriminalističke i specijalne policije, kao i vatrogasci iz JVP-a Rijeka. Ospo-sobljenost za upravljanje tim sustavima neophodno je za koordiniranu akciju u kojima surađuju pripadnici policije, vojske, vatrogasne zajednice i HGSS-a, primjerice potraga i spašavanje, gašenje požara, istraživanje terena i sl.

Zbog krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19, od ožujka 2020. je veliki dio edukaci-ja održan na daljinu. Tako su u razdoblju od svibnja do rujna stručnjaci HKZP-a održali obuku pilota na daljinu sustava bespilotnih zrakoplova vatrogastva, koju je pohađalo 75 vatrogasa-ca i uspješno položilo ispite za upravljanje tim sustavima, sukladno Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku.

Naglasak teorijskog dijela obuke bio je na osnovnim zrakoplovnim pojmovima i propisima kojima je regulirana uporaba bespilotnih zrakoplova, zatim postupcima koordinacije letnih operacija za potrebe sustava vatrogastva, zrakoplovnoj meteorologiji, kao i načinu odobra-vanja i uporabe zračnog prostora te klasifikaciji zračnog prostora oko i u blizini zračnih luka. U praktičnom dijelu sudionicima su demonstrirane funkcionalnosti, kao i uporaba mrežnog sučelja i mobilne aplikacije AMC portala kojom se omogućava uvid u aktivnosti u zračnom prostoru u stvarnom vremenu.

U suradnji s tvrtkom Planet IX provedena je i obuka 40 policijskih službenika MUP-a o pravili-ma i procedurama sigurne uporabe zračnog prostora za aktivnosti letenja bespilotnih sus-tava u svrhu zaštite državne granice. Održan je i napredni tečaj za četiri pilota na daljinu za PU sisačko-moslavačku u suradnji s HGSS-om.

4.4. Etika u poslovanju

HKZP je implementirao i razvio učinkovit sustav poslovne etike, što u vrijeme krize i velikih izazova u poslovanju dobiva i poseban strateški značaj.

Uspostavljen je sustav upravljanja utemeljen na vjerodostojnim etičkim principima: zaštiti ljudskih prava, uvažavanju integriteta i dostojanstva svakog zaposlenika, djelotvornom sustavu zaštite od diskriminatornih postupanja, zabrani bilo kojeg oblika koruptivnog ponašanja, transparentnosti i vjerodostojnosti u davanju informacija, zaštiti prijavitelja nepravilnosti, kroz akcijske planove, interne akte poslodavca, smjernice, odluke i upute.

Pravno-zaštitni sustav, temeljen na europskom i nacionalnom zakonodavstvu, provodiv je kroz sljedeće akte: Etika u poslovanju, Etički kodeks HKZP-a, Pravilnik o prijaviteljima nepravilnosti, Pravilnik o radu, mjere za zaštitu dostojanstva i zaštitu od svih oblika diskriminacije zaposlenika.

Takav sustav, čije su sastavnice edukacija, prevencija, ali i sankcije pravno nedopuštenih postupanja, omogućava Upravi da brzo i transparentno na zakonit i etičan način detektira i već u ranoj fazi uspješno riješi potencijalnu eskalaciju nekog problema te pravovremeno odgovori zahtjevima svih interesnih skupina zaposlenika, korisnika usluga, poslovnih partnera, ali i interesnih skupina koje su na etički pozitivan način indirektno vezane uz kompaniju - društvene zajednice odnosno društva u cijelini.

Rezultati uspostavljenog sustava - izvješća ovlaštenika za 2020.:

- nije bilo prijava niti postupaka za kršenje Etičkog kodeksa
- nije bilo prijava niti postupaka za nepravilnosti
- nije bilo prijava niti postupaka za zaštitu dostojanstva radnika i zaštitu od diskriminacije
- zaprimljeno 11 zahtjeva za pristup informacijama.

Prijava nepravilnosti

Temeljem internog Pravilnika o postupku imenovanja povjerljive osobe i postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti, u 2020. je na prijedlog zaposlenika HKZP-a imenovana povjerljiva osoba i njezina zamjena, čiji se podaci nalaze na intranetskim i mrežnim stranicama. Povjerljiva osoba zaprima prijave i provodi postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti, kojih nije bilo u 2020.

Antikorupcijska politika

Planski, dosljedno, aktivno i kontinuirano u HKZP-u se provode mjere i aktivnosti za suzbijanje korupcije u svim njezinim oblicima. Odbor za izradu i provedbu Antikorupcijskog plana za razdoblje 2019.-2020. nadzirao je i provodio antikorupcijske mjere prema načelu nulte tolerancije na korupciju.

Nakon donošenja novog ustroja u 2020. Uprava je na prijedlog Odbora za antikorupciju donijela novu odluku o radnim mjestima visoko rizičnim na korupciju te je revidiran popis zaposlenika koji su u obvezi potpisati Izjavu o povjerljivosti i nepristranosti. Tu je izjavu u 2020. potpisalo 129 zaposlenika.

Prema izvješću predsjednice Odbora za atikorupciju u 2020. nije bilo prijava za koruptivno djelovanje ili ponašanje, nisu vođeni postupci, nisu izricane sankcije.

Službeno izvješće o uspješnoj provedbi Akcijskog plana za razdoblje 2019.-2020. dostavljeno je, sukladno obvezi HKZP-a, Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, kao i Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Pravo na pristup informacijama

Ostvarivanje prava na pristup informacijama i ponovno korištenje informacija uređeno je sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama. Podaci o službeniku za informiranje i načinu podnošenja zahtjeva za pristup informacijama javno su dostupni na mrežnim stranicama, kao i pripadajući obrasci te izvješća za svako izvještajno razdoblje.

U 2020. je zaprimljeno 11 zahtjeva za pristup informacijama, što je 7 više u odnosu na prethodnu godinu. Pristup informacijama najčešće su tražili građani i to najviše u svezi informacija o poslovanju. U roku su riješeni svi zahtjevi, od kojih je 9 usvojeno, 1 je djelomično usvojen, a za 1 zahtjev je izdana obavijest jer u odnosu na njegov sadržaj HKZP ne vodi podatke.

Kultura pravičnosti

Zaposlenici su upoznati sa svim svojim pravima i obvezama, temeljenim na potpisom ugovoru o radu, putem odluka i internih akata koji su transparentno objavljeni na internim mrežnim stranicama.

Jedna od najvažnijih politika, Politika sigurnosti HKZP-a podrazumijeva da sigurnost usluga u zračnoj plovidbi ima najviši prioritet te da su sve razine rukovođenja, kao i svi zaposlenici, odgovorni za dostizanje i održavanje obvezujuće razine sigurnosti.

Svaki je zaposlenik upoznat s važnostima svoje uloge u procesu rada, kao i odgovornosti za profesionalne postupke u rješavanju svojih poslova i zadaća.

HKZP im obvezu kontinuiranog razvoja kulture pravičnosti na svim razinama, posebice kod operativnog osoblja odnosno kontrolora zračnog prometa. U kulturi pravičnosti se zaposlenici potiču, a ponekad i nagrađuju, da na propisani način izvješćuju ili razmjenjuju informacije od značaja za sigurnost zračnog prometa. Klima odnosno okruženje koje se stvara kulturom pravičnosti postavlja jasne granice između prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja u kontekstu utjecaja na sigurnost zračnog prometa.

Svrha uvođenja kulture pravičnosti nije utvrđivanje krivaca niti kažnjavanje nego razmjena informacija od vitalne važnosti za sigurnost. Pri tome je važno napomenuti da se ne tolerira nemar, kriminalna aktivnost ili loša namjera nego se promiče potreba za stalnim poboljšavanjem izvještavanja i osobnom odgovornošću za odluke te dosljedna provedba niza postupaka na razini kompanije u području sigurnosti.

Što to konkretno znači?

- Prihvatanje svih objektivno prihvatljivih okolnosti i činjenica u slučaju nemajnih propusta u radu u spiralni cijelog sustava, a time i utvrđivanje olakotne okolnosti za njih u dokaznim postupcima, slijedom čega i nekažnjavanje ili blaži stupanj kažnjavanja za kontrolore zračnog prometa u određenim postupcima koji su pokrenuti ili se protiv njih vode za kršenje ugovornih obveza.
- Specifičnost, međunarodno prihvaćena i opravdana načela s obzirom na odgovornost, složenost i važnost poslova i zadaća koje obavljaju u operativnom radu.
- Postupci vezani uz kulturu pravičnosti implementirani su u postupanja i čine sustav zaštite operativnog osoblja u slučaju nemajnih previda u operativnom radu.

Nediskriminacija i ravnopravnost spolova

Uprava posebnu pažnju posvećuje pravu na slobodu od diskriminacije koje je kao univerzalno ljudsko pravo zaštićeno i u radnom okruženju.

Poruka slijedom donesenih internih akata, Etičkog kodeksa i Pravilnika o radu je da je izravna i neizravna diskriminacija nedopušteno ponašanje i kao takvo se treba prijaviti, procesirati i u slučaju dokazane krivnje sankcionirati od strane poslodavca.

Diskriminatorno postupanje tj. oblici diskriminacije su: izravna i neizravna diskriminacija, uz-nemiravanje, spolno uznenmiravanje, poticanje na diskriminaciju, propuštanje razumne prilagodbe, segregacija. Za postojanje diskriminacije potrebna je veza između takvog postupanja i neke od diskriminacijskih osnova koje su navedene u Zakonu o suzbijanju diskriminacije.

U HKZP-u je imenovana ovlaštena osoba za primanje i rješavanje pritužbi vezanih uz dostojanstvo radnika i zaštitu od diskriminacije, koja je u obvezi postupati u skladu sa zakonom i internim aktima poslodavca.

U 2020. nije bilo pritužbi za zaštitu od diskriminatornog postupanja.

Kontrolorka u kontrolnom tornju Zagreb

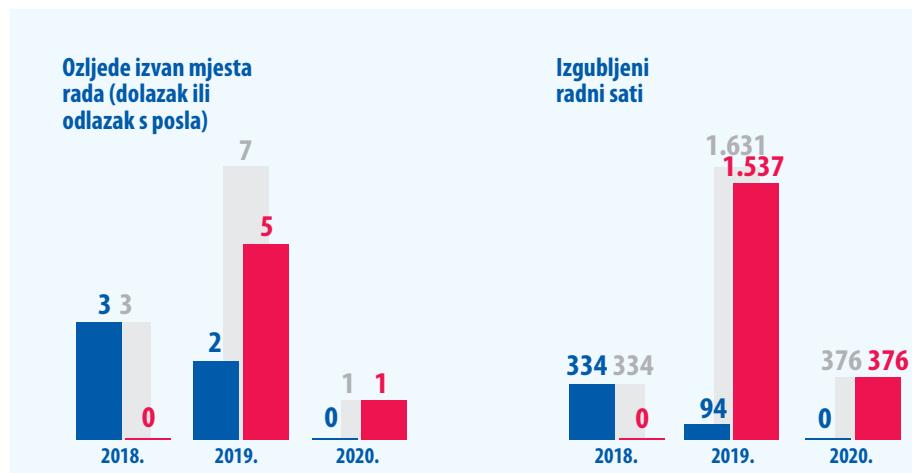
4.5. Zaštita zdravlja i sigurnost na radu

HKZP kontinuirano provodi preventivne aktivnosti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu zaposlenika kojima je omogućeno obavljanje sistematskog pregleda u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi jednom godišnje. Zaposlenici na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada obavljaju provjeru zdravstvene sposobnosti u zakonski propisanim rokovima.

Iz tog područja provode se osposobljavanja:

- o zaštiti na radu i zaštiti od požara - za nove zaposlenike
- za rad na siguran način (za sve zaposlenike) putem *e-learning* modula prilagođenih grupama poslova koji se obavljaju, a obuhvaća usvajanje teorijskog znanja i praktično osposobljavanje na radnom mjestu te osnove pružanja prve pomoći i samopomoći, upoznavanje sa sustavima za dojavu i gašenje požara, normama ISO 45001:2018 i ISO 14001 te evakuacijom i spašavanjem
- za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje početnih požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom, sukladno ugovoru s Javnom vatrogasnom postrojbom grada Velike Gorice.

Sukladno novoj sistematizaciji napravljena je revizija procjene rizika iz tog područja koja je dostupna na intranetu. Provode se preventivne mjere za smanjenje rizika i zaposlenicima se redovito nabavlja kvalitetna osobna zaštitna oprema.

Nove kontrolorske konzole

U okviru projekta modernizacije radnih mjesta prilaznih i toranjskih kontrolora poboljšani su ergonomski i radni uvjeti u podružnicama zamjenom dotrajalih i nefunkcionalnih konzola. Proces njihove zamjene započeo je 2019. u Zagrebu te je uspješno završen krajem 2020. u Splitu, Puli, Zadru i Dubrovniku.

Prema kvartalnim izvještajima o primjeni OHS-a koji se dostavlja sindikatima, povjerenicima za zaštitu na radu i Upravi ovaj sustav pokazuje visoki stupanj sigurnosti i zaštite zdravlja zaposlenika.

Kolektivni ugovor definira odgovornost svih strana u razvoju pozitivne kulture zdravlja i sigurnosti na radu. Zdravstvena pitanja odnose se na:

- pravo na plaćeni dopust zbog teške bolesti člana uže obitelji, neplaćeni dopust zbog njege člana uže obitelji ili liječenja na vlastiti trošak
- dodatne sate godišnjeg odmora za zaposlenike s utvrđenim tjelesnim oštećenjem, profesionalnim oboljenjem, djetetom s posebnim potrebama
- novčanu pomoć zaposleniku ili njegovoj obitelji.

Sigurnosna pitanja odnose se na dodatke za posebne uvjete rada sukladno radnom mjestu zaposlenika:

- veći broj dana godišnjeg odmora
- rekreatiju
- operativni dodatak.

Sukladno Zakonu o radu i Zakonu o zaštiti na radu, imenovan je Odbor za zaštitu na radu koji se u 2020. sastao četiri puta (zakonska obveza je dva puta). Na sjednicama se naročito raspravljalo o rizicima koji bi mogli dovesti do ozljđivanja i ugrožavanja zdravlja zaposlenika, mjera-ma za poboljšanje zaštite na radu koje se predlažu poslodavcu te ga se potiče na donošenje odluka za poboljšanje uvjeta rada.

U 2020. je uz izbor za članove Radničkog vijeća proveden i izbor za povjerenike radnika za zaštitu na radu koji su u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu izabrani da zastupaju i štite interes zaposlenika te prate primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti na tom području. Povjerenici imaju pravo, između ostalog, predlagati odluke, zahtijevati poduzimanje odgovarajućih mjera u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika, podnosići pritužbe i obavještavati nadležna tijela, primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu, poticati ih na njihovu provedbu i obavještavati ih o tome.

Uz interne procjene koje se planiraju i provode prema godišnjem planu, u 2020. provedena su i dva unutarnja nadzora nad primjenom pravila zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša. S obzirom na specifičnost lokacija i objekata u kojima zaposlenici rade, osigurani su uvjeti za brzu i nesmetanu evakuaciju u slučaju nužde, a bez ugrožavanja zdravlja i života, a u 2020. je provedena vježba evakuacije i spašavanja u sjedištu.

Protupožarna zaštita

Kontinuirano se servisiraju vatrodojavni sustavi te se investira u novu opremu u cilju osiguranja najviše razine sigurnosti tehničkih sustava i objekata.

Stabilni sustav vatrodojave i gašenja požara najmodernijim, ekološki prihvatljivim plinom Novec 1230 u 2020. je instaliran na novim lokacijama:

- RP Konavle, gdje je izvedeno komunikacijsko rješenje za povezivanje s Podružnicom Dubrovnik u kojoj je instaliran daljinski nadzor i upravljanje vatrodojavnim sustavom
- VHF centar na Guslici, gdje vatrodojavni sustav omogućava usisavanje dima u cilju najranije detekcije požara
- Podružnica Osijek, gdje vatrodojavni sustav nadzire automatsko gašenje u prostorima ključne infrastrukture.

Sukladno zakonskoj regulativi, svi sustavi za dojavu i gašenje požara podliježu godišnjem preventivnom, periodičkom ispitivanju te interventnom održavanju, što je u 2020. provedeno i u novim objektima.

Zaštita zdravlja u pandemiji bolesti COVID-19

S obzirom na pandemiju bolesti COVID-19, u kompaniji je proglašena krizna situacija. Krizni stožer je u suradnji s Kriznim intervencijskim timom uveo sljedeće preventivne mjere za zaštitu zdravlja zaposlenika i osiguranje kontinuiteta poslovanja:

- Donesene su Smjernice za zaposlenike s naglaskom na boravak u operativnim i ostalim prostorijama te Postupak upravljanja situacijom sumnje na zaraznu bolest.
- Uspostavljen je tim za psihosocijalnu pomoć 24/7.
- Izrađena je intranetska stranica za informiranje o bolesti COVID-19.
- Donesen je Naputak za rad od kuće (u timovima ili većinu vremena za radna mesta gdje je to moguće).
- Poduzeta je redovita dezinfekcija prostora, osigurane su maske za lice, uvedeno je svakodnevno mjerjenje tjelesne temperature zaposlenika.
- Uvedeno je obvezno nošenje maske za lice u zatvorenom prostoru, a na otvorenom prostoru one nisu obvezne samo na udaljenosti većoj od 2 metra.
- Ograničen je broj osoba za stolom u restoranu.
- Na najmanju moguću mjeru svedeno je održavanje sastanaka, a za nužne je preporučeno korištenje elektroničkih aplikacija.
- Dopuštena su samo nužna poslovna putovanja i donesene su Smjernice za službena putovanja automobilom.
- Za zaposlenike je uvedena obveza ispunjavanja upitnika najmanje dan prije povratka s godišnjeg odmora, a za posjetitelje najmanje dan prije dolaska u prostore HKZP-a.
- U slučaju izolacije koja nije propisana od nadležnog liječnika, nego se provodi dogоворom zaposlenika i poslodavca, a zaposlenik poslove obavlja od kuće, plaća mu se obračunava kao da radi u HKZP-u. (Trošak plaće u cijelosti tereti HKZP.)

Ograničeni broj
osoba za stolom
u restoranu

Stručno mišljenje o Izvješću o održivosti Hrvatske kontrole zračne plovidbe za 2020.

Izvješće o održivosti za 2020. Hrvatske kontrole zračne plovidbe (HKZP) sastavljeno je prema međunarodno priznatom okviru za nefinancijsko izvješćivanje (GRI standardima sržne opcije izvješćivanja). Objavom značajnih ili materijalnih nefinancijskih informacija koje su opisane i indeksirane prema tim standardima, Izvješće je zadovoljilo zahtjeve sržne opcije. Svojim sadržajem, količinom informacija o pristupu upravljanja okolišnim i društvenim temama te prikazom ključnih okolišnih, društvenih i upravljačkih pokazatelja (Environmental, Social, Governance - ESG), predstavlja sveobuhvatan strateški dokument HKZP-a. Zadovoljena su načela nefinancijskog izvješćivanja (transparentnost, jasnoća, razumljivost, uravnoteženost, usporedivost i točni prikaz nefinancijskih informacija), čime je ovo Izvješće zadovoljilo svoju svrhu.

Kroz ESG pokazatelje prikazane kroz metodologiju GRI standarda, HKZP nastavlja transparentno prikazivati svoj doprinos u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja UN-a, poznatih još i kao Agenda 2030. HKZP svojim poslovanjem direktno doprinosi tim ciljevima, kako bi uz održivi razvoj postigao i ekonomsku, okolišnu te društvenu uspješnost. Identificirani ciljevi održivog razvoja kojima se doprinosi za HKZP predstavljaju jasan strateški okvir kojem se teži kroz stabilnost i razvoj poslovanja.

Upravljanje poslovnim aktivnostima u dinamičnom i nepredvidivom okruženju moguće je uz kontinuiranu evaluaciju ESG pokazatelja te praćenje njihovog napretka ka postavljenim ciljevima. Iz Izvješća je moguće vidjeti kako je HKZP postavio organizacijske ciljeve do 2024. koje svojim integriranim sustavom upravljanja nastoji postići. Međutim, na njihovo ostvarivanje mogu utjecati rizici koji dolaze iz unutarnjeg i vanjskog okruženja, stoga je HKZP uspostavio sustav korporativnog upravljanja rizicima, koji u uvjetima krize omogućuje lakše prevladavanje i minimiziranje njezinih negativnih učinaka.

Globalna kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 i smanjenje prometa u hrvatskom zračnom prostoru od gotovo 58 posto, vratili su promet na onaj otprije 16 godina. Pravovremena prilagodba na novonastalo okruženje i odgovornost prema zaposlenicima presudni su u kontekstu društvene odgovornosti i održivosti poduzeća. U Izvješću je jasno prikazana predanost HKZP-a na području identifikacije rizika i pozicioniranje strateških ciljeva u odnosu na održivi razvoj, što u ovim nepredvidivim vremenima pokazuje značajnu nadogradnju odgovornog poslovanja.

Ovako dobro prepoznata održivost i povezanost sa strateškim ciljevima, kao i uspostavljeni sustav korporativnog upravljanja rizicima, može biti vrlo dobar primjer drugim poduzećima, jer je HKZP najizazovniju godinu u svojoj povijesti prepoznao kao priliku za razvoj novih usluga kako bi osigurao održivost poslovanja.

Uz kvalitetno postavljene ciljeve koji se žele ostvariti do 2024., mjerjenje i kontinuiranu evaluaciju ESG pokazatelja uspjeha te integraciju sustava upravljanja rizicima, potrebno je predložiti poboljšanja za koje uvejek ima prostora. Predlaže se u narednom razdoblju u proces određivanja materijalnih aspekata uključiti vanjske dionike, čime bi HKZP dobio detaljniji uvid u njihove potrebe.

Ovim stručnim mišljenjem Institut za društveno odgovorno poslovanje pohvaljuje integraciju održivosti sa strateškim ciljevima kroz integrirani sustav upravljanja rizicima i sve napore koji se ulažu prilikom praćenja i evaluacije ključnih okolišnih, društvenih i upravljačkih pokazatelja uspješnosti, kako bi se postigli zadani ciljevi do 2024., što predstavlja kvalitetan pristup održivom razvoju.

Institut za društveno odgovorno poslovanje (IDOP)

Kratice

KRATICA	ZNAČENJE
A6	Udruženje 6 pružatelja usluga u zračnoj plovidbi
AIM	Aeronautical Information Management, Upravljanje zrakoplovnim informacijama
AIP	Aeronautical Information Publication, Zbornik zrakoplovnih informacija
AIRE	Airlines International Representation in Europe, Međunarodno predstavništvo prijevoznika u Europi
AIS	Aeronautical Information Services, Usluge zrakoplovog informiranja
AMC	Airspace Management Cell, Jedinica za upravljanje zračnim prostorom
ATM	Air Traffic Management, Upravljanje zračnim prometom
ATS	Air Traffic Service, Operativna usluga u zračnom prometu
ATSEP	Air Traffic Safety Electronics Personnel, Zrakoplovno-tehničko osoblje
BHANSA	Bosnia and Herzegovina Air Navigation Services Agency, Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH
CA	Croatia Airlines
CANSO	Civil Air Navigation Services Organization, Organizacija civilnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi
CEF	Connecting Europe Facility, Instrument za povezivanje Europe
CER	Enlarged Committee for Route Charges, Prošireni odbor za rutne naknade Eurocontrola
CNS	Communication, Navigation and Surveillance, Komunikacija, navigacija i nadzor
COK	Centar oblasne kontrole
COM	Communication, Komunikacija
COOPANS	Cooperation of ANS Providers , Suradnja pružatelja usluga u zračnoj plovidbi
CRCO	Central Route Charges Office, Centralni ured za naplatu rutnih naknada
DHMZ	Državni hidrometeorološki zavod
EASA	European Aviation Safety Agency, Europska agencija za sigurnost zračnog prometa
eGAFOR	Electronic General Aviation Forecast, E-prognoza otvorenosti ruta za opći zračni promet

ELPAC	English Language Proficiency for Aeronautical Communication, Znanje engleskog jezika za zrakoplovnu komunikaciju
EMS	Environment Management System, Sustav upravljanja okolišem
ERM	Enterprise Risk Management, Sustav integriranog upravljanja rizicima
ESEER	European Seasonal Energy Efficiency Ratio, Europski sezonski omjer energetske učinkovitosti
EU	European Union, Europska unija
EUMETNET	Network of European Meteorological Services, Udruženje europskih meteoroloških službi
Eurocontrol	European Organisation for the Safety of Air Navigation, Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe
FAB CE	Functional Airspace Block Central Europe, Funkcionalni blok zračnog prostora središnje Europe
FIR	Flight Information Region, Područje letnih informacija
FIS	Flight Information Service, Usluge letnih informacija
FL	Flight Level, Razinaleta
FRA	Free Route Airspace, Zračni prostor slobodnih ruta
GAFOR	General Aviation Forecast, Prognoza za generalnu avijaciju
GAT	General Air Traffic, Opći zračni promet
Gate One	Strateško savezništvo 3 funkcionalna bloka zračnog prostora (Baltic FAB, Danube FAB i FAB CE)
GRI	Global Reporting Initiative, Inicijativa za globalno izvještavanje
HACZ	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HGSS	Hrvatska gorska služba spašavanja
HKZP	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.
HRZ	Hrvatsko ratno zrakoplovstvo
HUITOPZ	Hrvatska udruga inženjera i tehničara za osiguravanje plovidbe zrakoplova
HUKL	Hrvatska udruga kontrolora letenja

IATA	International Air Transport Association, Međunarodna udruga zračnih prijevoznika
ICAO	International Civil Aviation Organization, Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo
ICAS	International Cooperation on Airport Surveillance, Međunarodna suradnja u nadzoru zračnih luka
IFP	Instrument Flight Procedures, Instrumentalne letne procedure
IFR GAT	Instrument Flight Rules General Air Traffic, Opći zračni promet po instrumentalnim pravilima letenja
INEA	Innovation and Networks Executive Agency, Izvršna agencija za inovacije i mreže
IP	Internet Protocol, Mrežni protokol
ISO	International Organization for Standardization, Međunarodna organizacija za normizaciju
JPAK	Jedinica prilazne i aerodomske kontrole
JVP	Javna vatrogasna postrojba
KZP	Kontrola/kontrolor zračnog prometa
MET	Meteorological services, Usluga zrakoplovne meteorologije
MORH	Ministarstvo obrane RH
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
NATO	North Atlantic Treaty Organisation, Sjeveroatlantski vojni savez
NDB	Non-Directional Beacon, Neusmjereni radiofar
NewPENS	New Pan-European Network Services, Nove paneuropske mrežne usluge
NN	Narodne novine
NOTAM	Notice to Airmen, Zrakoplovna obavijest
OHS	Occupational Health and Safety, Zdravlje i sigurnost na radu
OHSAS	Occupational Health and Safety Management Systems, Sustavi upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu
OJT	On-the-Job Training, Osposobljavanje na radnom mjestu
OSRH	Oružane snage Republike Hrvatske
PBN	Performance Based Navigation, Navigacija temeljena na performansama zrakoplova
PCP	Pilot Common Project, Zajednički pilot-projekt

PSR/MSSR	Primary/Monopulse Secondary Surveillance Radar, Primarni/sekundarni nadzorni radar
QMS	Quality Management System, Sustav upravljanja kvalitetom
RP3	Reference Period 3, Treće referentno razdoblje (2020.-2024.)
RNAV	Area Navigation, Prostorna navigacija
SCMA	Sektor CNS, MET i AIM/AIS usluga
SDA	SESAR Deployment Alliance, Konzorcij uvođenja SESAR-a
SEAFRA	South East Axis Free Route Airspace, Zračni prostor slobodnih ruta na jugoistočnoj osi
SES	Single European Sky, Jedinstveno europsko nebo
SecMS	Security Management System, Sustav upravljanja zaštitom
SECSI FRA	South East Common Sky Initiative Free Route Airspace, Inicijativa zajedničkog zračnog prostora jugoistočne Europe
SESAR	Single European Sky ATM Research, Istraživački projekt primjene Jedinstvenog europskog neba
SESAR JU	SESAR Joint Undertaking, Poduzeće za SESAR
SESAR DM	SESAR Deployment Manager, Upravitelj uvođenja SESAR-a
SIGMET	Meteorological Information, Upozorenje o opasnim meterološkim pojavama na ruti
SKFD	Sektor korporativnih funkcija Društva
SMS	Safety Management System, Sustav upravljanja sigurnošću
SUZP	Sektor upravljanja zračnim prometom
SWIM	System Wide Information Management, Upravljanje informacijama sustava
UHF/VHF	Ultra High/Very High Frequency, Ultravisoka/jako visoka frekvencija
USSU	Ured za sigurnost i sustave upravljanja
VFR	Visual Flight Rules, Pravila vizualnog letenja
VoIP	Voice over Internet Protocol, Prijenos govorne komunikacije preko internetske mreže
WAM	Wide Area Multilateration, Multilateracija/nadzor šireg područja

GRI indeks

GRI standard		Broj objave	Objava	Broj stranice	Napomena
			GRI 101: Osnove 2016		
			GRI 102: Opće objave 2016		
GRI 102: Opće objave 2016	Organizacijski profil	102-1	Ime organizacije	6	
		102-2	Aktivnosti, tržišne marke, proizvodi i usluge	6	
		102-3	Lokacija sjedišta organizacije	6	
		102-4	Lokacija poslovnih aktivnosti	7	
		102-5	Vlasništvo i pravni oblik	6	
		102-6	Tržišta na kojima organizacija djeluje	6	
		102-7	Veličina organizacije	7	
		102-8	Informacije o zaposlenicima i drugim radnicima	53, 54, 55, 56	
		102-9	Dobavljački lanac	28	
		102-10	Značajne promjene u organizaciji i njenom dobavljačkom lancu	28	
		102-11	Pristup preostrožnosti	8, 9	
		102-12	Vanjske inicijative	38, 39	
		102-13	Članstvo u udruženjima	24	
	Strateija	102-14	Izjava najviše rangirane osobe za donošenje odluka	4, 5	
		102-15	Opis ključnih utjecaja, rizika i prilika	19, 20, 21	U izvješću o održivosti za 2019. ovaj standard opisan je na stranicama od 22. do 25.
		102-16	Vrijednosti, načela, standardi i norme ponašanja	10, 11	
		102-17	Mehanizmi traženja savjeta i izražavanja zabrinutosti vezanih uz etičnost	62, 63	
	Upravljanje	102-18	Upravljačka struktura	14, 15	

GRI standard		Broj objave	Objava	Broj stranice	Napomena	
GRI 102: Opće objave 2016	Dijalog s dionicima	102-40	Popis uključenih skupina dionika	24		
		102-41	Kolektivni ugovori	57		
		102-42	Prepoznavanje i odabir uključenih dionika	24		
		102-43	Pristup uključivanju dionika	26, 27		
		102-44	Ključne teme i otvorena pitanja	25		
	Način izvještavanja	102-45	Subjekti uključeni u konsolidirane finansijske izvještaje	7	HKZP sastavlja godišnje finansijske izvještaje.	
		102-46	Definiranje sadržaja izvještaja i granica tema	24		
		102-47	Popis materijalnih tema	25		
		102-49	Promjene u izvještavanju	/		
		102-50	Izvještajno razdoblje	5		
		102-51	Datum posljednjeg izvještaja	5		
		102-52	Izvještajni ciklus	5		
		102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	5		
		102-54	Tvrđnje za izvještavanje sukladno GRI standardima	5		
		102-55	Kazalo sadržaja GRI-a	69		
		102-56	Vanjska verifikacija	66		
Materijalne teme						
Ekonomска uspješnost						
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25			
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 34			
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	22, 23			
GRI 201: Ekonomski učinak 2016	201-1	Izravna stvorena i distribuirana ekonomска vrijednost	35			
	201-4	Financijska pomoć primljena od Vlade	/	HKZP ne prima financijsku pomoć od Vlade.		

GRI standard	Broj objave	Objava	Broj stranice	Napomena
Neizravni ekonomski utjecaj				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 34	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	40, 41, 42, 43	
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaj 2016	203-1	Potpomognuta ulaganja u infrastrukturu i usluge	40, 41, 42, 43	
	203-2	Značajni neizravni ekonomski utjecaji	40, 41, 42, 43	
Antikorupcijske politike				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 52	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	62	
GRI 205: Antikorupcijske politike	205-2	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i postupcima	62	
	205-3	Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mјere	62	
Energija				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 44, 45	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	50	
GRI 302: Energija 2016	302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	50	
	302-4	Smanjenje potrošnje energije	50	
Voda i otpadne vode				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 44, 45, 51	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	51	
GRI 303: Voda i otpadne vode 2018	303-1	Odnos prema vodi kao zajedničkom resursu	51	
	303-3	Ukupno crpljenje vode prema izvoru	51	
	303-4	Ukupno ispuštanje vode	51	
	303-5	Potrošnja vode	51	

GRI standard	Broj objave	Objava	Broj stranice	Napomena
Emisije				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 44, 45, 47	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	47	
GRI 305: Emisije 2016	305-1	Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 1)	47	
	305-2	Neizravne energetske emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 2)	47	
	305-5	Smanjenje emisija stakleničkih plinova (GHG)	47	
Otpad				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 44, 45, 51	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	51	
GRI 306: Otpad 2020	306-1	Stvaranje otpada i značajni utjecaji na otpad	51	
	306-2	Upravljanje značajnim utjecajima povezanim s otpadom	51	
	306-3	Nastali otpad	51	
Zapošljavanje				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 52	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	52, 57	
GRI 401: Zapošljavanje 2016	401-1	Stopa novog zapošljavanja i fluktuacije zaposlenika	53	
	401-2	Povlastice osigurane zaposlenicima koji rade na puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na nepuno radno vrijeme	57	

GRI standard	Broj objave	Objava	Broj stranice	Napomena
Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 64	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	64, 65	
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu 2018	403-1	Upravljanje zaštitom zdravlja i zaštitom na radu	64, 65	
	403-3	Usluge zdravstvene zaštite na radu	64, 65	
	403-5	Obuka radnika o zdravlju i sigurnosti na radu	64, 65	
Obuka i obrazovanje				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23, 52, 58	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	58, 59, 60	
GRI 404: Obuka i obrazovanje 2016	404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku	6, 59	
	404-2	Programi za stjecanje vještina i programi koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	58, 59	
Lokalne zajednice				
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1	Objašnjenje materijalne teme i njene granice	24, 25	
	103-2	Pristup upravljanju i njegove sastavnice	22, 23	
	103-3	Ocjena pristupa upravljanju	28, 29	
GRI 413: Lokalne zajednice 2016	413-1	Djelatnosti u kojima su provedeni uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	28, 29	

Impresum

HRVATSKA KONTROLA
ZRAČNE PLOVIDBE

Izdavač: Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., Rudolfa Fizira 2, 10410 Velika Gorica, p.p. 103

Glavne urednice: Marina Halužan, Jadranka Majić

Lektura: Jadranka Majić

Fotografije: Dalibor Ban, Ivica Drusany, Damir Đuranac, Tomislav Haraminčić, Ivan Lisjak, Mario Marin,

Eugen Miljan, Marko Nevešćanin, Josip Škof, Želimir Trifunović, Krešimir Vlahinić, HGSS, MORH, Shutterstock

Dizajn i grafički prijelom: Paragrafix d.o.o.

Tisak: Printerica Grupa d.o.o.

Naklada: 200 primjeraka

www.crocontrol.hr

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.
Rudolfa Fizira 2
10410 Velika Gorica, p.p. 103
www.crocontrol.hr